

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SPOLEČENSKÁ ROLE ETIKY A ETICKÉHO KODEXU VE
VYBRANÝCH PROFESÍCH**

Autor práce: Bára Iserová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Ivana Lotocká

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Bára Iserová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Společenská role etiky a etického kodexu Policie České republiky a Celní správy České republiky

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The Social Role of Ethics and the Code of Ethics of the Police of the Czech Republic and the Customs Administration of the Czech Republic

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): Ing. Ivana Lotocká

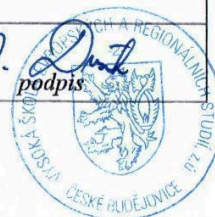
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): 5/2024

Cíl bakalářské práce: Hlavním cílem je posoudit, jak efektivně etické kodexy Policie České republiky a Celní správy České republiky plní svou společenskou roli a jak jsou specifika těchto kodexů aplikována v praxi. Vedlejším cílem je zhodnotit, jak příslušníci těchto bezpečnostních sborů vnímají etické kodexy a identifikovat specifické oblasti, kde je možné zlepšit jejich aplikaci a vzdělávání o nich.

Student: Bára Iserová	06-06-2024 datum	<i>Iserová</i> podpis
Vedoucí práce: Ing. Ivana Lotocká	6.6.2024 datum	<i>I. Ivana Lotocká</i> podpis

Schvalují zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	14.6.2024 datum	<i>R. Svatoš</i> podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	17.6.2024 datum	<i>M. Sapík</i> podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	20.6.2024 datum	<i>J. Dušek</i> podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Velice děkuji své vedoucí bakalářské práce Ing. Ivaně Lotocké za vedení mé práce,
cenné připomínky a rady.

ABSTRAKT

ISEROVÁ, B. *Společenská role etiky a etického kodexu ve vybraných profesích*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2026. 81 s.
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Ivana Lotocká

Klíčová slova: Etika, etický kodex, etické dilema, hodnoty, profesní etika, Policie České republiky, Celní správa České republiky.

Hlavním cílem této bakalářské práce je posoudit, jak efektivně etické kodexy Policie České republiky a Celní správy České republiky plní svou společenskou roli a jak jsou specifika těchto kodexů aplikována v každodenní profesní praxi. Práce se zaměřuje na vliv etických principů na činnost příslušníků a přínosy plynoucí z jejich dodržování. Vedlejším cílem je pak zhodnotit, jak příslušníci těchto bezpečnostních sborů etické kodexy sami vnímají a identifikovat oblasti, kde lze jejich aplikaci či systém vzdělávání dále zlepšovat. K naplnění těchto cílů je vedle teoretické analýzy využito také vlastní dotazníkové šetření mezi příslušníky obou složek.

ABSTRACT

ISEROVÁ, B. *The social role of ethics and the code of ethics in selected professions: Bachelor thesis*. České Budějovice: University of European and Regional Studies, z. ú., 2026. 81 pp. Supervisor: Ing. Ivana Lotocká.

Keywords: Ethics, code of ethics, ethical dilemma, values, professional ethics, Police of the Czech Republic, Customs Administration of the Czech Republic.

The main objective of this bachelor's thesis is to assess how effectively the ethical codes of the Police of the Czech Republic and the Customs Administration of the Czech Republic fulfill their social role and how the specifics of these codes are applied in everyday professional practice. The thesis focuses on the influence of ethical principles on the activities of members and the benefits resulting from their observance. The secondary objective is to evaluate how members of these security forces themselves perceive the ethical codes and identify areas where their application or the education system can be further improved. In addition to theoretical analysis, a questionnaire survey among members of both forces is also used to achieve these objectives.

OBSAH

Úvod.....	9
1. Cíl a metodika bakalářské práce.....	11
2. Vysvětlení základních pojmů.....	13
2.1 Společenská role.....	13
2.2 Etika.....	14
2.3 Profesní etika.....	16
2.4 Etický kodex.....	18
2.4.1 Struktura etického kodexu.....	18
2.4.2 Výhody etického kodexu.....	19
2.4.3 Porušování etického kodexu a jeho důsledky.....	20
2.5 Policie České republiky.....	22
2.5.1 Právní rámec a struktura Policie České republiky.....	22
2.5.2 Úkoly a pravomoci Policie České republiky.....	24
2.5.3 Spolupráce Policie České republiky s ostatními institucemi.....	25
2.6 Celní správa České republiky.....	26
2.6.1 Právní rámec Celní správy v České republice.....	26
2.6.2 Úkoly a kompetence Celní správy České republiky.....	29
2.6.3 Struktura Celní správy České republiky.....	29
2.6.4 Spolupráce Celní správy České republiky s ostatními institucemi.....	30
3. Vhled do historického vývoje profesní etiky v bezpečnostních složkách.....	32
4. Porovnání etických kodexů Policie České republiky a Celní správy České republiky.....	34
4.1 Etický kodex Policie České republiky.....	34
4.2 Etický kodex Celní správy České republiky.....	34
5. Společenská role etiky a etického kodexu v profesích Policie České republiky a Celní správa České republiky.....	36
5.1 Dopad etického jednání na společnost.....	38
5.2 Etický kodex jako nástroj prevence neetického chování.....	40
5.3 Význam etického kodexu pro profesní důvěryhodnost.....	41
5.4 Příklady etického dilematu ve vybraných profesích.....	41
6. Vzdělávání a profesní příprava v oblasti etiky.....	43
6.1 Vzdělávání v oblasti etiky.....	43
6.2 Profesní příprava.....	43
6.3 Význam vzdělávání a přípravy pro organizaci.....	44
7. Etika versus legislativa – hranice profesního rozhodování.....	45
7.1 Konflikt mezi právem a etikou.....	45
7.2 Etické hranice autority.....	45
7.3 Etika jako prevence právních problémů.....	46

7.4 Vyvažování zájmů a hodnot.....	46
8. Důležitost etického kodexu ve vybraných profesích.....	47
8.1 Metodologie výzkumu.....	47
8.2 Výzkumný nástroj - dotazník.....	47
8.3 Charakteristika respondentů.....	47
8.4 Realizace výzkumů.....	48
8.5 Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	49
Celkové vyhodnocení dotazníkového šetření.....	65
Seznam použitých zdrojů.....	69
Seznam příloh.....	73
Seznam grafů.....	73
Přílohy.....	75

Úvod

Etika hraje klíčovou roli ve fungování společnosti i jednotlivých profesí. Každá profese je spojena s určitými etickými zásadami, které pomáhají udržovat důvěru veřejnosti, posilovat profesionální integritu a podporovat spravedlivé jednání. Zvláštní význam má etika v profesích, jejichž poslání je spjato s ochranou zákonnosti, bezpečnosti a spravedlnosti, tedy v profesích, které přímo ovlivňují vztah mezi státem a občanem. Do této kategorie patří i Policie České republiky a Celní správa České republiky. V jejich případě se etické jednání nestává pouze profesní nutností, ale i podmínkou pro zachování legitimacy a důvěryhodnosti celé instituce.

Jedním z hlavních nástrojů, který etické principy v profesním prostředí formalizuje a usměrňuje, je etický kodex. Tento dokument stanovuje pravidla chování, vymezuje hodnoty a principy, jež mají pracovníci dané instituce dodržovat, a zároveň poskytuje vodítko při řešení náročných situací a etických dilemat, s nimiž se mohou v praxi setkat. Etický kodex tak plní nejen preventivní funkci vůči neetickému jednání, ale také přispívá k budování profesní identity a posilování důvěry veřejnosti ve státní instituce.

Hlavním cílem této bakalářské práce je posoudit, jak efektivně etické kodexy Policie České republiky a Celní správy České republiky plní svou společenskou roli a jak jsou specifika těchto kodexů aplikována v každodenní profesní praxi. Práce se zaměřuje na vliv etických principů na činnost příslušníků a na přínosy plynoucí z jejich dodržování. Vedlejším cílem je pak zhodnotit, jak příslušníci těchto bezpečnostních sborů etické kodexy sami vnímají, a identifikovat oblasti, kde lze jejich aplikaci či systém vzdělávání dále zlepšovat. K naplnění těchto cílů je vedle teoretické analýzy využito také vlastní dotazníkové šetření mezi příslušníky obou složek.

V úvodní části práce budou představeny základní pojmy související s etikou a etickým kodexem, význam etiky v profesním prostředí a typická dilemata, která jsou s jejím praktickým uplatněním spojena. Následně bude popsána metodologie výzkumu, která bude vycházet z dotazníkového šetření mezi příslušníky Policie České republiky a Celní správy České republiky, a to s cílem zjistit, jak vnímají význam etického kodexu ve své profesi a jak se etické principy promítají do jejich každodenní praxe. Výsledky výzkumu budou

analyzovány a vyhodnoceny, aby poskytly komplexní pohled na společenskou roli etiky a etických kodexů ve vybraných profesích.

1. Cíl a metodika bakalářské práce

Problematika etiky v bezpečnostních sborech představuje v současné společnosti klíčové téma, neboť přímo ovlivňuje důvěryhodnost Policie České republiky a Celní správy České republiky. Společenská role etiky v těchto profesích je zásadní pro udržení právního státu a profesní integrity příslušníků. Hlavním motivem pro volbu tohoto tématu je snaha analyzovat, jakým způsobem jsou etické normy aplikovány v každodenní praxi a zda jsou nástroje jako etické kodexy skutečně efektivní.

Hlavním cílem bakalářské práce je posouzení efektivity etických kodexů u Policie České republiky a Celní správy České republiky v každodenní praxi a zhodnocení jejich vlivu na profesní jednání příslušníků. Pozornost je věnována především tomu, jak je etika vnímána samotnými příslušníky a jaký má reálný dopad na výkon jejich služby, což plně koresponduje se stanoveným zadáním práce.

Dosažení stanovených cílů je realizováno v několika krocích. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy profesní etiky a popsán legislativní rámec, který tuto oblast v bezpečnostních sborech upravuje. Praktická část je zaměřena na vlastní šetření, realizované formou anonymního dotazníku mezi příslušníky obou sborů. Cílem je zjistit, zda jsou kodexy pro příslušníky srozumitelné a zda je vnímají jako funkční prvek, nebo spíše jako formální dokument. V závěrečné části jsou získaná data vyhodnocena a jsou formulována doporučení pro případné zlepšení implementace etických zásad.

Pro naplnění cílů práce je využita kombinace několika metod. Teoretický základ je zpracován pomocí metody analýzy odborné literatury a interních předpisů. Pro praktickou část je zvolena kvantitativní metoda dotazníkového šetření, která umožňuje získat data od relevantního souboru respondentů z řad policistů a celníků. Pro vyhodnocení postojů a vnímání etiky v obou sborech je následně využita metoda komparace a syntézy získaných poznatků.

Očekávaným výsledkem práce je zhodnocení reálného stavu etického prostředí u analyzovaných složek. Výstupy práce by měly potvrdit či vyvrátit efektivitu současných etických standardů a nabídnout zpětnou vazbu pro vedení daných institucí. Přínosem práce je

rovněž návrh konkrétních opatření, která by mohla přispět k posílení etického povědomí a profesionality v rámci obou bezpečnostních sborů.

2. Vysvětlení základních pojmů

Nejprve je nutné vysvětlit si základní pojmy, které se týkají tématu této bakalářské práce.

2.1 Společenská role

Společenská role představuje zásadní sociologický a psychologický koncept, který popisuje očekávané chování jednotlivce v určité společenské pozici. Každý jedinec v průběhu života zastává pluralitu rolí (např. role rodiče, občana či studenta), které jsou spojeny s konkrétními normami a povinnostmi vyžadovanými společností či sociální skupinou.¹ Jak uvádí Adamová², tento proces je úzce spjat se sociálním kontextem a socializací, skrze kterou si jedinec osvojuje uznávané hodnoty a vzorce chování. Podstatou společenské role je tedy fakt, že chování člověka není pouze projevem jeho individuality, ale je do značné míry determinováno prostředím, ve kterém se pohybuje.³

V profesním životě, zejména v kontextu bezpečnostních sborů, nabývá společenská role specifického významu. Zatímco rodinné role jsou často neformální, role policisty či celníka je striktně formalizována právními předpisy a etickými normami. Tato role přináší nejen specifická práva, ale především vysokou míru odpovědnosti vůči společnosti. Očekává se, že příslušník sboru bude jednat jako autorita, která garantuje bezpečnost a důsledně dodržuje zákonnost.⁴ Tento aspekt zdůrazňuje i Dufková⁵, podle které je profesionální vystupování příslušníka základním předpokladem pro budování důvěry veřejnosti v instituce právního státu.

Významným fenoménem, který s výkonem služby úzce souvisí, je tzv. rolový konflikt. Ten nastává v situaci, kdy jsou na jedince kladena protichůdná očekávání vyplývající z různých rolí, jež současně zastává. Podle Thompsona⁶ tyto konflikty často pramení z napětí

¹ JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001, s. 195. ISBN 978-80-247-3679-2.

² ADAMOVIČ, L. *Základy společenských věd*. Čtvrté vydání – dotisk. Praha: Nakladatelství Fortuna, 2007, 76-80 s. ISBN 80-7168-905-X.

³ ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001, s. 13-30. ISBN 80-200-0917-5.

⁴ HERZOGOVÁ, Z. *Policejní etika*. Praha: Zuzana Herzogová, 2003, s. 40-55. ISBN 80-238-9984-8.

⁵ DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J. *Policejní a profesní etika se zaměřením na etický kodex policie České republiky*. SPŠMV Praha, Praha 2005, s. 38-45. ISBN 80-239- 5689-2.

⁶ THOMPSON, M. *Přehled etiky*. I. vydání. Přel. Pavla Čiřáková. Praha: Portál, 2004, s. 11-15. ISBN 80-7178-806-6.

mezi osobním přesvědčením a objektivními profesními nároky. Typickým příkladem je střet mezi rolí profesionála, který musí postupovat nestranně a v souladu se zákonem, a rolí člena rodiny či přítele, která může vytvářet tlak na upřednostnění soukromých zájmů. Zvládání těchto konfliktů je klíčovým prvkem policejní etiky a vypovídá o hodnotové integritě každého příslušníka.⁷

Lze shrnout, že porozumění společenským rolím je nezbytné pro pochopení fungování sociální interakce a stability společenského řádu. V prostředí bezpečnostních složek pak jasné vymezení rolí prostřednictvím etických kodexů posiluje vzájemnou důvěru mezi státem a občanem.⁸

2.2 Etika

Pojem etika (původem z řeckého *ethos* – mrav) představuje vědní disciplínu, která se systematicky zabývá morálkou, tedy zkoumáním správného a nesprávného jednání v lidském životě. V odborné literatuře je etika definována jako „filozofická disciplína, která se zabývá morálními principy a hodnotami, jež řídí lidské jednání.“⁹ Tato disciplína nezkoumá pouze to, jak se lidé skutečně chovají, ale především to, jak by se chovat měli, aby jejich jednání bylo v souladu s mravními hodnotami a pravidly dané společnosti. Jak v této souvislosti uvádí Bílý¹⁰, etika v moderním pojetí představuje nezbytný korektiv práva, který pomáhá interpretovat smysl norem v komplikovaných společenských situacích.

V obecném vnímání bývá etika často interpretována velmi subjektivně. Jak uvádí Anzenbacher¹¹, lidé si etiku mnohdy pletou s pouhými emocemi nebo náboženským přesvědčením, přičemž být etický pro mnohé znamená pouze dělat to, co vyžaduje zákon či společenské normy. Tato pluralita názorů však v profesionálním prostředí bezpečnostních sborů naráží na své limity. E. Radvan¹² zdůrazňuje, že filosofické základy etiky nám umožňují překonat tuto subjektivitu a hledat objektivní pravidla lidského soužití. V těchto profesích

⁷ NESVADBA, P. *Policejní etika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 110-125. ISBN 978-80-7380-195-3.

⁸ HERZOGOVÁ, Z. *Policejní etika*. Praha: Zuzana Herzogová, 2003, s. 40-55. ISBN 80-238-9984-8.

⁹ JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001, s. 72. ISBN 978-80-247-3679-2.

¹⁰ BÍLÝ, J. *Základy etiky, estetiky a regionalistiky*. I. vydání. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o., 2005, 12-18 s. ISBN 80-86861-21-X.

¹¹ ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001, s. 13-25. ISBN 80-200-0917-5.

¹² RADVAN, E. *Úvod do filosofie a etiky*. Brno: IMS, 2012, s. 22-30. ISBN 978-80-87182-23-9 (brož.).

nemůže být etika založena pouze na individuálních pocitech, ale musí být pevně ukotvena v objektivních standardech. Thompson¹³ v této souvislosti doplňuje, že etika nám poskytuje racionální rámec pro rozhodování tam, kde pouhá intuice selhává.

V praxi se tyto standardy uplatňují prostřednictvím etických kodexů. Ty slouží jako nástroje, které formalizují morální požadavky kladené na konkrétní profese a pomáhají předcházet neetickému jednání, jako je korupce nebo zneužití pravomoci.¹⁴ Zejména v kontextu Policie České republiky a Celní správy České republiky hraje profesní etika klíčovou roli, neboť tito pracovníci disponují specifickými pravomocemi, které zasahují do práv a svobod občanů. Dle Radvana¹⁵ je právě propojení etiky a práva v bezpečnostních složkách nezbytné pro udržení právního státu. Jak zdůrazňuje Dufková¹⁶ jejich etický profil je proto definován nejen vnitřním přesvědčením, ale především zákonnými normami a profesními kodexy, které posilují důvěru veřejnosti v tyto instituce.

Etika se dělí na několik oblastí:

- Normativní etika - zabývá se otázkami hodnot a povinností. Hledá odpovědi na to co je správné a co nikoliv.
- Aplikovaná etika - zkoumá morální otázky v konkrétních oblastech, jako je podnikatelská etika, profesní etika, mediální etika, medicína, právo a věda.
- Autonomní etika - etické normy si stanovuje sám jedinec, nebo je stanovuje sama společnost.
- Etika odpovědnosti – zdůrazňuje, že jednotlivci a instituce musí nést odpovědnost za důsledky svých činů.
- Sociální etika - hledá univerzální lidské hodnoty, zabývá se společným dobrem.
- Profesní etika - aplikuje obecná etická pravidla do oborů lidské společnosti.

¹³ THOMPSON, M. *Přehled etiky*. I. vydání. Přel. Pavla Císařová. Praha: Portál, 2004, s. 15-22. ISBN 80-7178-806-6.

¹⁴ NESVADBA, P. *Policejní etika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 45-52. ISBN 978-80-7380-195-3.

¹⁵ RADVAN, E. *Úvod do filosofie a etiky*. Brno: IMS, 2012, s. 22-30. ISBN 978-80-87182-23-9 (brož.).

¹⁶ DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J. *Policejní a profesní etika se zaměřením na etický kodex policie České republiky*. SPŠMV Praha, Praha 2005, s. 38-45. ISBN 80-239- 5689-2.

- Etika hospodářství - zabývá se etickými problémy mezi transformací stávajícího nebo s budováním nového ekonomického řádu a principy spravedlnosti, solidarity, společenského blaha, demokracie, humanity, apod.
- Deskriptivní etika - usiluje o to, co nejpřesněji popsat mravní jednání a hodnoty.

2.3 Profesní etika

Profesní etika jako disciplína nevznikla náhle, ale postupně se vyvíjela spolu s rozvojem lidské společnosti a profesionalizací jednotlivých povolání. Již v antice nacházíme první zmínky o morálních zásadách, které měly určovat správné chování v rámci určitého povolání. Nejznámějším příkladem je Hippokratova přísaha, která sloužila jako závazek lékařů chránit život a zdraví pacientů a dodnes představuje symbol lékařské etiky.¹⁷ V průběhu středověku a novověku se podobná pravidla začala formovat také v dalších profesích, zejména v právu, duchovních povoláních či u řemeslnických cechů, které si vytvářely vlastní kodexy cti.¹⁸

Moderní pojetí profesní etiky je úzce spojeno s procesem profesionalizace. Každá profese si vytváří vlastní pravidla a standardy, kterými vymezuje nejen požadavky na odborné znalosti a dovednosti, ale i morální zásady.¹⁹ Profesní etika se proto dnes chápe jako mezistupeň mezi právními normami a osobní morálkou jednotlivce. Jak uvádí Thompson²⁰, profesní etika pomáhá jednotlivci nést odpovědnost v situacích, kde samotný zákon neposkytuje jednoznačný návod k jednání. Zatímco právo stanovuje povinné minimum, etika vyžaduje jednání čestné a férové. Tento požadavek úzce souvisí s tzv. etikou povinnosti (deontologií). Podle Berana²¹ spočívá základní hodnota takového jednání v jeho souladu s vnitřně přijatým pravidlem nebo profesním závazkem, bez ohledu na vnější okolnosti či osobní prospěch. V kontextu profesní etiky to znamená, že morální integrita pracovníka je definována právě mírou ztotožnění se s povinnostmi, které jeho role obnáší.

¹⁷ ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001, s. 150-165. ISBN 80-200-0917-5.

¹⁸ SOKOL, J. *Etika a život: pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, 2018, s. 110-125. ISBN 978-80-7429-063-3.

¹⁹ NESVADBA, P. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 10-25. ISBN 978-80-7380-195-3.

²⁰ THOMPSON, M. *Přehled etiky*. I. vydání. Přel. Pavla Císařová. Praha: Portál, 2004, s. 45-50. ISBN 80-7178-806-6.

²¹ BERAN, O. *Základní etické teorie*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2015, s. 65-66. ISBN 978-80-7465-568-5.

Velký význam má profesní etika zejména v povoláních, kde existuje nerovnováha sil mezi odborníkem a laikem. Typickým příkladem jsou lékaři, právníci a samozřejmě také příslušníci ozbrojených složek, kteří disponují pravomocemi zasahovat do práv a svobod občanů. V těchto profesích se od pracovníků vyžaduje nejen vysoká odbornost, ale také etická zralost a schopnost čelit dilematům.²²

Etická dilemata vznikají tehdy, když se pracovník dostane do situace, kde se střetávají různé hodnoty nebo povinnosti. Například policista může v terénu volit mezi přísným uplatněním litery zákona a uplatněním principu humanity. Právě v těchto chvílích slouží profesní etika a etické kodexy jako důležité vodítko, jak nalézt rovnováhu mezi těmito hodnotami.²³

Profesní etika tedy přináší i širší společenský rozměr. Když pracovníci určité profese jednájí eticky, posilují tím důvěru veřejnosti ve svou profesi a zároveň podporují legitimitu institucí, které zastupují. Naopak neetické jednání, korupce či zneužití pravomoci vedou ke ztrátě důvěry a mohou mít negativní dopad nejen na jednotlivce, ale na celou profesní skupinu.²⁴ Z tohoto důvodu se etické zásady stávají nedílnou součástí vzdělávání a profesní přípravy a jejich znalost se považuje za stejně důležitou jako odborná způsobilost.

Lze shrnout, že profesní etika je dynamickou disciplínou, která reaguje na proměny společnosti i na nové výzvy. V dnešní době globalizace, rychlého rozvoje technologií a rostoucích nároků veřejnosti na transparentnost se význam profesní etiky ještě zvyšuje. Nejde už pouze o vnitřní pravidla určité profese, ale také o závazek vůči společnosti, že výkon povolání bude vždy probíhat v souladu s hodnotami spravedlnosti, odpovědnosti a respektu k lidské důstojnosti. Tento přístup potvrzuje i Sokol²⁵, podle něhož nepředstavuje výkon povolání v moderní společnosti pouze technickou záležitost, ale především morální závazek vůči celku, který vyžaduje neustálý respekt k lidským právům a svobodám.

²² ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001, s. 85-100. ISBN 80-200-0917-5.

²³ NESVADBA, P. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 15-30. ISBN 978-80-7380-195-3.

²⁴ HERZOGOVÁ, Z. *Policejní etika*. Praha: Zuzana Herzogová, 2003, s. 40-55. ISBN 80-238-9984-8.

²⁵ SOKOL, J. *Etika a život: pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, 2018, s. 120-135. ISBN 978-80-7429-063-3.

2.4 Etický kodex

Etický kodex je v podstatě souhrn pravidel a hodnot, které definují očekávané chování a standardy jednání v určité organizaci, profesi nebo společenství. Tento kodex má za cíl zajistit, že členové organizace budou jednat v souladu s morálními principy a etickými normami.²⁶ Může mít různé podoby, od konkrétních pravidel až po obecné směrnice, které poskytují rámec pro rozhodování v různých situacích.

Etický kodex má několik klíčových funkcí:

1. **Posílení morálních standardů:** Etický kodex pomáhá udržovat vysoké morální standardy a zajišťuje, že jednotlivci jednají v souladu s hodnotami organizace, jako jsou čestnost, odpovědnost a respekt k ostatním.
2. **Ochrana organizace:** Etický kodex může chránit organizaci před právními a regulačními problémy, které by mohly vzniknout v důsledku neetického chování jejich členů.
3. **Podpora transparentnosti a odpovědnosti:** Pomáhá zajišťovat transparentnost v rozhodování a odpovědnost vůči všem zúčastněným stranám, což je zvláště důležité ve veřejných a profesních organizacích.
4. **Prevence konfliktů:** Etický kodex může definovat zásady týkající se konfliktu zájmů a pomoci tak minimalizovat situace, kdy by osobní zájmy mohly ovlivnit rozhodování a činnost organizace.
5. **Budování důvěry:** Organizace, které mají jasně definovaný etický kodex, mohou budovat důvěru mezi zaměstnanci, klienty a veřejností, protože prokazují, že jejich chování je řízeno etickými zásadami.

2.4.1 Struktura etického kodexu

Etický kodex obvykle obsahuje několik základních částí:

1. **Úvodní ustanovení:** Vysvětlení účelu a významu kodexu pro organizaci.

²⁶ ČESKO. *Etický kodex administrativy veřejné správy: Příloha k usnesení vlády ze dne 9. května 2012 č. 331*. Praha: Vláda ČR, 2012.

2. **Základní etické principy:** Definice klíčových hodnot, jako je poctivost, rovnost, respekt a odpovědnost, které by měly řídit jednání členů organizace.
3. **Konkrétní pravidla chování:** Jasně vymezená pravidla týkající se specifických oblastí, jako jsou konflikt zájmů, zacházení s informacemi, etika komunikace nebo vztahy s kolegy a klienty.
4. **Procesy a nástroje pro sledování a vymáhání:** Způsoby, jakými organizace sleduje dodržování kodexu a sankce nebo opatření v případě porušení pravidel.
5. **Povinnosti a odpovědnosti:** Odpovědnost jednotlivých členů organizace za dodržování kodexu a důsledky za jeho porušení.

2.4.2 Výhody etického kodexu

Zavedení etického kodexu v organizaci není pouze formálním administrativním krokem, ale představuje strategický nástroj pro efektivní řízení lidských zdrojů a budování vnitřní integrity. Etický kodex slouží jako most mezi obecnými morálními hodnotami a konkrétní každodenní praxí zaměstnanců. Podle Mazáka²⁷ je právě etický kodex jedním ze základních stavebních kamenů firemní kultury, který pomáhá sjednocovat postoje pracovníků a vytvářet společně sdílený systém hodnot, jenž je v souladu s dlouhodobými cíli instituce. Tento systémový přístup potvrzuje i Chmielová Dalajková²⁸ [2024, s. 112], která etický kodex definuje jako ústřední prvek tzv. etické infrastruktury organizace. Podle ní není hlavním přínosem kodexu pouhá regulace chování, ale především schopnost organizace sjednocovat morální očekávání a poskytovat zaměstnancům pevnou oporu při rozhodování v eticky nejednoznačných situacích. Tím kodex aktivně přispívá k budování vnitřní i vnější integrity instituce.

Mezi hlavní praktické přínosy existence takového dokumentu patří především:

1. **Zvýšení důvěry a reputace:** Etický kodex může pozitivně ovlivnit veřejný obraz organizace, protože prokazuje její závazek k vysokým standardům chování.

²⁷ MAZÁK, E. *Firemní kultura a etické kodexy*. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2010, s. 66-68. ISBN 978-80-7265-075-0.

²⁸ CHMIELOVÁ DALAJKOVÁ, I. *Etika a hodnoty v organizacích*. Praha: Wolters Kluwer, 2024, 110-115 s. ISBN 978-80-7676-821-5.

2. **Vytváření pozitivní firemní kultury:** Organizace s etickým kodexem mají tendenci vytvářet prostředí, ve kterém se očekává odpovědné a morální chování, což přispívá k dobrým vztahům mezi zaměstnanci.
3. **Motivace k etickému chování:** Jasně stanovená pravidla mohou motivovat jednotlivce k tomu, aby jednali eticky i v náročných situacích, kdy by bylo snadné zvolit cestu menšího odporu.

2.4.3 Porušování etického kodexu a jeho důsledky

Etický kodex není pouze soubor doporučení, ale závazný rámec pro chování zaměstnanců bezpečnostních složek. Porušování jeho principů může mít závažné důsledky nejen pro jednotlivce, ale i pro celou instituci a veřejnou důvěru.²⁹

Porušování etického kodexu lze rozdělit do několika kategorií podle závažnosti a charakteru jednání. Typické přestupky a jejich klasifikace jsou:

- a) **Porušení pravidel profesionálního chování** Mezi tyto přestupky patří nevhodné nebo urážlivé chování vůči občanům i kolegům. Zahrnují také nesplnění povinností při výkonu služby, například neadekvátní reakci při zásahu. Spadá sem i nepřiměřené použití pravomocí, jako je neopodstatněné zadržení nebo kontrola osob.
- b) **Konflikt zájmů** Tento bod se týká situací, kdy osobní zájmy zaměstnance negativně ovlivňují jeho rozhodování. Zahrnuje přijetí darů nebo výhod, které mohou ohrozit objektivitu při výkonu služby.
- c) **Porušení důvěrnosti a ochrany informací** Jedná se o sdílení citlivých informací s neoprávněnými osobami. Zahrnuje také nedodržení zákonných povinností o ochraně osobních údajů a utajovaných informací.
- d) **Nezákonné chování** Tato kategorie zahrnuje korupci, přijímání úplatků, falšování dokumentů nebo manipulaci se záznamy. Patří sem veškerá porušení právních předpisů, například zákona o Policii České republiky nebo o Celní správě České republiky.

²⁹POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Etický kodex Policie České republiky*. [online]. 2022 [cit. 2025-09-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>

Interní a externí sankce

Porušení etického kodexu je řešeno jak interními mechanismy organizace, tak případně externími právními prostředky skrze následující opatření:

1. Interní opatření:

- a) Nadřízený může udělit napomenutí nebo písemné upozornění na porušení kázně.
- b) Zaměstnanec může být přeřazen na jiné pracoviště nebo do jiné služby.
- c) V závažnějších případech dochází ke snížení hodnosti nebo pozastavení služebních práv.
- d) Disciplinární řízení komplexně hodnotí závažnost porušení a navrhuje konkrétní nápravu.

2. Externí opatření:

- a) V případě porušení zákona je zahájeno trestní stíhání pachatele.
- b) Soudy či správní orgány mohou uložit finanční pokuty nebo rozhodnout o odnětí profesní kvalifikace.
- c) Může dojít k úplnému vyloučení ze služebních organizací či profesních sdružení.

Dopady na reputaci složky a veřejnou důvěru

Porušení etického kodexu má často negativní důsledky, které přesahují rámec samotného zaměstnance:

- a) **Poškození obrazu instituce** Veřejnost v důsledku pochybení jednotlivce často ztrácí důvěru v integritu a profesionalitu celé organizace.
- b) **Snížení morálky zaměstnanců** Vědomí, že některá porušení pravidel zůstávají nepotrestána, může demotivovat kolegy, kteří předpisy svědomitě dodržují.
- c) **Finanční a organizační dopady** Řešení skandálů vyžaduje další investice do školení, PR kampaní nebo rozsáhlých interních auditů.
- d) **Zvýšený dohled a regulace** Opakované porušování pravidel může vést k legislativním změnám nebo k častějším kontrolám ze strany státních orgánů.

Prevence porušování etického kodexu

Instituce zavádějí preventivní opatření, aby bylo možné minimalizovat výše uvedené negativní dopady:

- a) **Školení a vzdělávání zaměstnanců** Organizace realizují pravidelná etická a právní školení včetně simulací náročných dilematických situací.
- b) **Interní kontrolní mechanismy** V rámci prevence jsou zřizovány etické komise a anonymní linky pro bezpečné hlášení porušení kodexu.
- c) **Transparentní řešení porušení** Zveřejňování anonymizovaných případů slouží k informování a poučení ostatních zaměstnanců.

2.5 Policie České republiky

Policie České republiky je státní orgán, který vykonává výkon veřejné moci v oblasti bezpečnosti, pořádku a ochrany práv občanů.³⁰ Jejím hlavním úkolem je zajištění vnitřní bezpečnosti státu, ochrana života, zdraví, majetku, práv a svobod občanů a předcházení kriminalitě.³¹ Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra a její činnost je upravena právními předpisy a zákony České republiky.³²

2.5.1 Právní rámec a struktura Policie České republiky

Policie České republiky je právní osobou, která vykonává činnost v souladu s platnými právními předpisy. Vznikla 15. Července 1991, a to dnem vyhlášení zákona č. 238/1991 Sb., o Policii České republiky. S účinností od 1. ledna 2009 je činnost Policie České republiky upravena zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Dalšími důležitými právními předpisy jsou trestní zákoník a správní řád.

Policie České republiky je rozdělena do několika složek, které mají specifické úkoly a pravomoci:

³⁰ ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

³¹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

³² ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1969. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>

- **Krajské policejní ředitelství** – každé krajské město má vlastní policejní ředitelství, které je odpovědné za organizaci a řízení policejní činnosti v daném regionu.
- **Městská policie** – zajišťuje veřejný pořádek a ochranu občanů ve městech a obcích, spolupracuje s Policií České republiky, ale nemá plné pravomoci při vyšetřování závažné kriminality.
- **Specializované útvary Policie České republiky** – například Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ), Útvar rychlého nasazení (URNA) nebo Kriminalistický ústav Policie České republiky, které se zaměřují na specifické oblasti jako organizovaný zločin, terorismus, nebo vyšetřování závažných trestných činů.

Policisté jsou příslušníky bezpečnostního sboru a jejich služební poměr je upraven zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.³³ Tento zákon stanovuje nejen jejich práva a povinnosti, ale také pravidla pro nábor, kariérní postup, vzdělávání a hodnocení. Kromě policistů, kteří působí ve služebním poměru, pracují pro policii také civilní zaměstnanci, kteří zajišťují administrativní a technické zázemí podle pravidel stanovených zákoníkem práce.³⁴ V čele Policie České republiky stojí policejní prezident, kterým je od roku 2022 Martin Vondrášek. Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky, které vytváří podmínky pro plnění úkolů policie.³⁵

Policie České republiky je organizována do několika úrovní a složek, které zajišťují efektivní výkon jejich úkolů a pravomocí. V čele policie stojí policejní prezident, který odpovídá za celkovou činnost policie a je jmenován vládou na návrh ministra vnitra. Policejní prezident vydává závazné pokyny, řídí jednotlivé útvary a koordinuje jejich spolupráci.³⁶ Na územní úrovni působí krajská policejní ředitelství, která se nacházejí v jednotlivých krajích České republiky. Každé z nich je odpovědné za organizaci a řízení policejní činnosti v daném regionu.³⁷

³³ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

³⁴ ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

³⁵ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

³⁶ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

³⁷ POLICIE ČR. *Organizační struktura*. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.policie.cz.

Významnou roli hraje také městská policie, která však není přímo součástí Policie České republiky, ale působí na základě zákona o obecní policii.³⁸ Jejím hlavním úkolem je zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti občanů v obcích a městech. Kromě územních složek existují také specializované útvary Policie České republiky s celostátní působností. Klíčovou roli zde hraje Národní centrála proti organizovanému zločinu (NCOZ), která vznikla sloučením dřívějších specializovaných útvarů a zaměřuje se na potírání mafiánských struktur, terorismu a závažné hospodářské kriminality.³⁹

Dalším významným útvarem je Útvar rychlého nasazení (URNA), jenž představuje elitní jednotku určenou k zásahům v mimořádně nebezpečných situacích, jako jsou teroristické útoky nebo osvobozování rukojmích. Dále je třeba zmínit Kriminologický ústav Policie České republiky, který se specializuje na forenzní analýzy a poskytuje odborné zázemí při vyšetřování závažných trestných činů.⁴⁰

2.5.2 Úkoly a pravomoci Policie České republiky

Mezi hlavní úkoly Policie České republiky patří:

1. **Ochrana veřejného pořádku:** Policie zajišťuje veřejný pořádek, kontroluje dodržování zákonů, předpisů a vyhlášek na území České republiky.
2. **Prevenční kriminality:** Policie České republiky se aktivně podílí na prevenci kriminality, včetně programů zaměřených na výchovu dětí a mladistvých a spolupráci s komunitami a organizacemi.
3. **Vyšetřování trestných činů:** Vyšetřování všech typů trestné činnosti, od majetkové kriminality (krádeže, podvody) po závažné trestné činy jako vraždy, organizovaný zločin, drogové delikty, nebo terorismus.
4. **Ochrana života a zdraví:** Policie České republiky je odpovědná za zásahy v krizových situacích, jako jsou nehody, nebezpečné události, nebo situace vyžadující ochranu osob a majetku.

³⁸ Česko. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1991. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>

³⁹ POLICIE ČR. *Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV*. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.policie.cz.

⁴⁰ POLICIE ČR. *Útvary s celostátní působností*. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.policie.cz.

5. **Pomoc při zajištění bezpečnosti v krizových obdobích:** Policie spolupracuje s dalšími složkami (např. hasiči, armádou) při zvládnání krizových situací a mimořádných událostí.

Policie má širokou škálu pravomocí, mezi které patří:

- **Zadržení podezřelých osob:** Policie může zadržet osoby podezřelé z trestného činu, provádět výslechy a získávat důkazy.
- **Kontrola a prohledávání osob, vozidel a prostor:** V případě podezření na spáchání trestného činu má policie právo prohledávat osoby, vozidla a prostory.
- **Zásahy proti porušování veřejného pořádku:** Policie má pravomoc zasahovat při porušování veřejného pořádku, například při demonstracích, veřejných shromážděních nebo při jiných nepokojích.

2.5.3 Spolupráce Policie České republiky s ostatními institucemi

Policie České republiky nevykonává svou činnost izolovaně, ale je pevnou součástí Integrovaného záchranného systému (IZS), v jehož rámci úzce spolupracuje zejména s Hasičským záchranným sborem České republiky a Armádou České republiky.⁴¹ Tato spolupráce se projevuje zejména při řešení mimořádných událostí, krizových situací a přírodních katastrof, kde je nutná rychlá koordinace a efektivní rozdělení kompetencí.⁴²

Na mezinárodní úrovni Policie České republiky spolupracuje s Europolem, Interpolem a agenturami Evropské unie, například Frontexem při ochraně vnějších hranic EU. Díky tomu se podílí na boji proti organizovanému zločinu, obchodování s lidmi, pašování drog a terorismu.⁴³ Spolupráce v rámci EU i mimo ni je zásadní vzhledem k tomu, že kriminalita stále častěji překračuje hranice států.

Policie České republiky rovněž kooperuje s dalšími orgány státní správy, mezi něž patří soudy, státní zastupitelství a orgány veřejné správy. Při své činnosti zajišťuje důkazy,

⁴¹ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

⁴² ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

⁴³ POLICIE ČR. *Mezinárodní policejní spolupráce*. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.policie.cz.

provádí vyšetřování a spolupracuje na trestním řízení.⁴⁴ Významnou roli má i spolupráce s obcemi a kraji, které mohou ovlivňovat činnost policie prostřednictvím preventivních programů a společných projektů zaměřených na bezpečnost občanů.⁴⁵

Spolupráce probíhá také v oblasti prevence kriminality, kde policie úzce komunikuje se školami, neziskovými organizacemi a komunitami. Programy zaměřené na mládež, seniory nebo ohrožené skupiny mají za cíl nejen předcházet páchaní trestné činnosti, ale také posilovat důvěru veřejnosti v policii jako instituci.⁴⁶

2.6 Celní správa České republiky

Celní správa České republiky je součástí státní správy, která má za úkol zajistit kontrolu a správu celních předpisů, daní a dalších povinností spojených s obchodem a převozem zboží přes hranice České republiky. Celní správa v České republice je podřízena Ministerstvu financí a je odpovědná za provádění celních operací, ochranu ekonomických zájmů státu, boj proti nelegálnímu obchodu a zajišťování bezpečnosti na hranicích.

2.6.1 Právní rámec Celní správy v České republice

Celní správa v České republice působí na základě několika klíčových právních předpisů:

- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky.
- Zákon o DPH (č. 235/2004 Sb.), který upravuje problematiku daně z přidané hodnoty při dovozu a vývozu zboží.
- Mezinárodní dohody – Česká republika je součástí Evropské unie, a tedy se řídí celními pravidly Evropské unie, včetně celního kodexu Unie (Celní kodex Unie – nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013).

Celní správa České republiky představuje ozbrojený bezpečnostní sbor státu, jehož činnost je pevně zakotvena v právním řádu České republiky i v právu Evropské unie. Její

⁴⁴ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1961. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>

⁴⁵ POLICIE ČR. *Prevence: Informace pro obce*. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.policie.cz.

⁴⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027*. [online]. 2022 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz.

postavení, úkoly a pravomoci jsou upraveny souborem právních předpisů, které tvoří základní rámec pro výkon jejích kompetencí.⁴⁷

Zákonný základ postavení Celní správy:

Základní právní úprava Celní správy je obsažena v zákoně č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Tento zákon vymezuje:

- postavení Celní správy jako ozbrojeného bezpečnostního sboru,
- organizační členění (Generální ředitelství cel, celní úřady, Celní protidrogová jednotka),
- základní úkoly a oprávnění příslušníků,
- systém řízení a kontrolu činnosti.

Celní správa se v rámci státní správy řadí mezi složky, které kromě výkonu celní politiky plní i významné úkoly v oblasti daňové, bezpečnostní a ochrany hospodářských zájmů státu.

Vazba na právo Evropské unie:

Česká republika je od roku 2004 součástí Evropské unie, a proto Celní správa vykonává své činnosti v úzké vazbě na celní unii EU. Základní právní normou v této oblasti je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví Celní kodex Unie (Union Customs Code – UCC).⁴⁸ Tento kodex:

- sjednocuje pravidla celního řízení na území celé EU,
- stanoví zásady pro proclívání zboží,
- upravuje celní dluh a povinnosti hospodářských subjektů,
- určuje postupy při dovozu a vývozu zboží.

⁴⁷ ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbirka zákonů Česká republika*. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>

⁴⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA (EU). Nařízení č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie. In: Úřední věstník Evropské unie. 2013. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32013R0952>

Celní správa České republiky tedy není izolovaným orgánem, ale součástí jednotného celního systému Evropské unie, jehož cílem je zajištění volného pohybu zboží a současně ochrana finančních a bezpečnostních zájmů členských států.⁴⁹

Další právní předpisy upravující činnost:

Vedle rámcového zákona č. 17/2012 Sb. a evropského celního kodexu se na činnost Celní správy vztahuje celá řada dalších právních předpisů. Mezi nejvýznamnější patří zejména:

- zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád – úprava správy spotřebních daní, cla a dalších poplatků,
- zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních – stanoví pravidla pro výběr daní z tabákových výrobků, alkoholu, pohonných hmot a dalších vybraných komodit,
- zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon – detailně upravuje postupy v celním řízení v návaznosti na právo EU,
- trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) a trestní řád (zákon č. 141/1961 Sb.) – v souvislosti s postavením příslušníků Celní správy jako orgánů činných v trestním řízení,
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (subsidiárně) – zejména v otázkách spolupráce a výkonu některých pravomocí obdobného charakteru.

Mezinárodní dimenze:

Kromě evropské legislativy působí Celní správa i v rámci mezinárodních úmluv, například Úmluvy Světové celní organizace (WCO), Úmluvy o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží či mezinárodních dohod o spolupráci a vzájemné pomoci při celní kontrole. Tyto mezinárodní rámce posilují efektivitu kontroly a zajišťují spolupráci mezi celními správami různých států.⁵⁰

⁴⁹ ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>

⁵⁰ ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>

2.6.2 Úkoly a kompetence Celní správy České republiky

Mezi hlavní úkoly celní správy patří:

- **Kontrola dovozu a vývozu zboží:** Celní správa monitoruje a kontroluje veškeré zboží, které přechází přes české hranice, aby byla zajištěna správnost celního odbavení a platby celních poplatků.
- **Vymáhání celních předpisů:** Celní správa dohlíží na dodržování celních a daňových předpisů a vymáhá případné pokuty za jejich porušení.
- **Prevence a potírání nelegálního obchodu:** To zahrnuje boj proti pašování, nelegálnímu dovozu a vývozu zakázaného zboží, jako jsou například zbraně, drogy, nebo padělků.
- **Sběr a zpracování celních informací:** Celní správa poskytuje data a analýzy týkající se obchodu a celních toků, které jsou využívány pro hospodářskou a politickou analýzu.
- **Administrace celních poplatků:** Celní správa zajišťuje správu celních poplatků a daní, včetně DPH a dalších povinných poplatků, které jsou spojeny s přeshraničním obchodem.

2.6.3 Struktura Celní správy České republiky

Celní správa České republiky je organizována do několika úrovní, které zajišťují efektivní řízení, kontrolu a výkon jejich kompetencí. Na nejvyšší úrovni stojí Generální ředitelství cel, které sídlí v Praze.⁵¹ Tento orgán odpovídá za celkové řízení, strategické plánování a koordinaci celní správy v celé České republice. Zajišťuje také metodické vedení nižších organizačních složek a spolupracuje s ministerstvem financí i s mezinárodními institucemi v rámci Evropské unie.⁵²

Druhou úroveň představují celní úřady, které působí na regionální úrovni. Česká republika je rozdělena do patnácti celních úřadů (14 krajských a Celní úřad Praha Ruzyně),

⁵¹ ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>.

⁵² ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>.

příčemž každý z nich je zodpovědný za správu a kontrolu celních operací v příslušném obvodu.⁵³ Celní úřady provádějí celní řízení, vybírají cla a daně související s dovozem a vývozem zboží, vykonávají dozor nad dodržováním celních předpisů a zajišťují spolupráci s podnikatelskými subjekty. Kromě toho kontrolují pohyb zboží v rámci mezinárodního obchodu a dohlížejí na plnění právních norem Evropské unie.⁵⁴

Další specifickou organizační složkou jsou celní kontrolní střediska, která se specializují především na kontrolní činnost.⁵⁵ Jejich úkolem je provádět podrobné kontroly zboží a osob na hraničních přechodech, letištích a dalších strategických místech. Zaměřují se na dodržování bezpečnostních předpisů, prevenci pašování, potírání nelegálního obchodu a zajištění správného celního odbavení. Díky své specializaci plní důležitou roli při ochraně ekonomických zájmů státu i při ochraně zdraví a bezpečnosti občanů.⁵⁶

2.6.4 Spolupráce Celní správy České republiky s ostatními institucemi

Celní správa České republiky nevykonává své činnosti izolovaně, ale ve značné míře spolupracuje s dalšími orgány státní správy a bezpečnostními složkami. Tato spolupráce je nezbytná vzhledem k rozsahu a významu úkolů, které celní správa plní.⁵⁷

Významným partnerem je Policie České republiky, se kterou celní správa kooperuje zejména při zajišťování veřejného pořádku, ochraně hranic a potírání organizovaného zločinu. V mnoha případech se jejich pravomoci prolínají, například při odhalování nelegálního dovozu zbraní, drog nebo jiného zakázaného zboží.⁵⁸

⁵³ CELNÍ SPRÁVA ČR. *Organizační struktura*. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.celnisprava.cz.

⁵⁴ ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>.

⁵⁵ ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>.

⁵⁶ CELNÍ SPRÁVA ČR. *Kompetence a činnosti*. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.celnisprava.cz.

⁵⁷ ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>.

⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

Dále celní správa úzce spolupracuje s Českou obchodní inspekcí (ČOI), a to především v oblasti kontroly kvality a bezpečnosti výrobků uváděných na český trh.⁵⁹ Tato spolupráce je důležitá zejména při dovozu spotřebního zboží ze zahraničí, kde je nutné zajistit, aby výrobky splňovaly stanovené standardy bezpečnosti.

Dalšími významnými partnery jsou Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo zdravotnictví, které se podílejí na kontrole dovozu potravin, zemědělských produktů a veterinárních výrobků.⁶⁰ Díky koordinaci těchto institucí se zajišťuje ochrana spotřebitele a předcházení šíření nebezpečných nebo nevyhovujících výrobků na českém trhu.

Spolupráce Celní správy České republiky s ostatními institucemi má tedy zásadní význam nejen pro ochranu státních ekonomických zájmů, ale i pro bezpečnost a zdraví občanů.⁶¹

⁵⁹ ČESKO. Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-634>

⁶⁰ ČESKO. Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1997. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-110>

⁶¹ Celní Správa ČR. *Ochrana práv duševního vlastnictví a spotřebitele*. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.celnisprava.cz.

3. Vhled do historického vývoje profesní etiky v bezpečnostních složkách

Etika v bezpečnostních složkách má hluboké historické kořeny a její význam v profesní praxi se postupně vyvíjel spolu s politickými, právními a společenskými změnami. Již v minulosti bylo zřejmé, že ozbrojené složky a další subjekty odpovědné za udržování veřejného pořádku musí jednat nejen v souladu s platnou legislativou, ale také podle morálních a etických zásad, které posilují důvěru veřejnosti a legitimitu jejich činnosti.⁶² Historicky lze v českém prostředí sledovat postupný vývoj profesní etiky zejména od období první Československé republiky. V této době byla kladena mimořádná důležitost na osobní čest, loajalitu vůči státu, smysl pro odpovědnost a službu veřejnosti, což byly hodnoty, jež měly formovat nejen jednání jednotlivých příslušníků, ale i celkový etický rámec státní správy a ozbrojených složek.⁶³

S nástupem totalitního režimu v období po druhé světové válce došlo k výrazné ideologizaci bezpečnostních složek. Etické principy byly často podřizovány politickým cílům, což znamenalo, že výkon služby byl v mnoha případech determinován požadavky režimu, nikoli objektivními kritérii zákonnosti a morální odpovědnosti.⁶⁴ Tento stav vedl k mnohdy konfliktním situacím, kdy profesionální povinnosti musely být vyvažovány s osobním přesvědčením a zásadami.⁶⁵

Zásadní obrat nastal po roce 1989, kdy transformace politického systému přinesla obnovení demokratických principů a otevřenou diskusi o významu etiky v bezpečnostních složkách. Etické zásady začaly být pevně spojovány s principy právního státu, respektu k lidským právům a veřejné odpovědnosti.⁶⁶ Významnou roli v modernizaci etických standardů sehrály také mezinárodní dokumenty, například Kodex chování úředníků s donucovacími pravomocemi OSN z roku 1979.⁶⁷ Tento dokument zdůrazňuje zásady zákonnosti, nestrannosti, integritu a lidskou důstojnost a stal se jedním ze základních pilířů pro zavádění

⁶² ANZENBACHER, Arno. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001, s. 13-25. ISBN 80-200-0917-5.

⁶³ SOKOL, J. *Etika a život: pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, 2018, s. 115-130. ISBN 978-80-7429-063-3.

⁶⁴ NESVADBA, P. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 30-45. ISBN 978-80-7380-195-3.

⁶⁵ NESVADBA, P. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 30-45. ISBN 978-80-7380-195-3.

⁶⁶ HERZOGOVÁ, Z. *Policejní etika*. Praha: Zuzana Herzogová, 2003, s. 20-35. ISBN 80-238-9984-8.

⁶⁷ *Kodex chování úředníků s donucovacími pravomocemi*. Přijat rezolucí Valného shromáždění OSN č. 34/169 ze dne 17. prosince 1979.

etických pravidel v České republice. Adaptace těchto principů do českého prostředí umožnila posílit profesionalizaci bezpečnostních složek, zvýšit jejich veřejnou důvěryhodnost a přispět k systematické prevenci protiprávního či neetického chování.⁶⁸

Díky těmto historickým, politickým a mezinárodním vlivům se etika stala nedílnou součástí kultury bezpečnostních složek. Profesionální etika již není pouze souborem doporučení, ale představuje klíčový faktor pro zajištění legitimacy, transparentnosti a efektivity práce ozbrojených složek a orgánů činných v trestním řízení.⁶⁹

⁶⁸ NESVADBA, P. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 140-155. ISBN 978-80-7380-195-3.

⁶⁹ SOKOL, J. *Etika a život: pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, 2018, s. 120-135. ISBN 978-80-7429-063-3.

4. Porovnání etických kodexů Policie České republiky a Celní správy České republiky

Etické kodexy Policie České republiky a Celní správy České republiky představují klíčové nástroje pro kultivaci služebního chování a profesionální etiky jejich příslušníků. Tyto dokumenty slouží jako rámec pro správné rozhodování a jednání v každodenní praxi a zároveň posilují důvěru veřejnosti ve státní orgány. Přestože oba kodexy vycházejí ze společných základních principů, jako jsou čestnost, nestrannost, integrita a odpovědnost vůči občanům, jejich konkrétní zaměření a oblast aplikace se liší v závislosti na specifickém charakteru jejich působnosti.⁷⁰

4.1 Etický kodex Policie České republiky

Etický kodex Policie České republiky klade důraz na ochranu lidských práv, dodržování zákonnosti, profesionalitu, odpovědnost a věrnost službě. Kodex obsahuje ustanovení týkající se odmítnutí nezákonných příkazů, ochrany veřejného zájmu a povinnosti zasahovat v souladu s právními a etickými standardy. Zdůrazňuje potřebu respektu k občanům, k jejich právům a svobodám, a zároveň vymezuje etická pravidla v situacích, kdy příslušníci policie čelí složitým rozhodnutím nebo konfliktům zájmů. Tento dokument tak působí jako jasný orientační bod pro policisty a podporuje vytváření kultury odpovědného a transparentního výkonu služby.⁷¹

4.2 Etický kodex Celní správy České republiky

Etický kodex Celní správy České republiky má oproti tomu specifické zaměření na oblast veřejné správy a hospodářské kontroly. Klíčovými principy jsou zde profesionalita, transparentnost, integrita a prevence střetu zájmů. Kodex klade důraz na nezávislé rozhodování celníků při kontaktu s podnikatelskými subjekty a na etické jednání v oblasti finančních toků, dovozu a vývozu zboží. Velký důraz je také kladen na boj proti korupci, transparentní postupy a zachování nestrannosti při výkonu celních kontrol a inspekcí. Tímto

⁷⁰ Srovnej: POLICIE ČR. *Etický kodex Policie České republiky* [online] a CELNÍ SPRÁVA ČR. *Etický kodex Celní správy České republiky* [online].

⁷¹ POLICIE ČR. *Etický kodex Policie České republiky* [online]. [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>

způsobem kodex Celní správy nejen chrání veřejný zájem, ale rovněž podporuje spravedlivé a rovné podmínky pro všechny účastníky hospodářských vztahů.⁷²

Společné hodnoty a závazky

Oba kodexy reprezentují přizpůsobení etických standardů konkrétnímu charakteru jednotlivých složek státní služby. Přestože se jejich praktické zaměření liší, jejich jádro zůstává společné – vybudovat a udržet důvěru veřejnosti, posílit morální odpovědnost státních zaměstnanců a zajistit, aby výkon služby probíhal nejen v souladu se zákonem, ale také s vysokými etickými nároky. Tím se etické kodexy stávají nejen formálním pravidlem chování, ale také aktivním nástrojem profesionalizace a kultivace etického klimatu v rámci bezpečnostních a správních složek státu.⁷³

⁷² CELNÍ SPRÁVA ČR. *Etický kodex Celní správy České republiky* [online]. [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: <https://celnisprava.gov.cz/cz/kariera/Stranky/Etick%C3%BD-kodex-celn%C3%ADka.aspx>

⁷³ Srovnej: POLICIE ČR. *Etický kodex Policie České republiky* [online] a CELNÍ SPRÁVA ČR. *Etický kodex Celní správy České republiky* [online].

5. Společenská role etiky a etického kodexu v profesích Policie České republiky a Celní správa České republiky

Společenská role etiky a etického kodexu v profesích Policie České republiky a Celní správy České republiky je zásadní pro zajištění správného, transparentního a odpovědného výkonu těchto profesí, mající přímý dopad na každodenní život občanů, bezpečnost státu a dodržování zákonných pravidel. Etika a etický kodex v těchto profesích slouží jako základní rámec pro chování a rozhodování jednotlivých zaměstnanců v rámci organizace.⁷⁴

Etika v profesi Policie České republiky

Etika v práci policie se zaměřuje na odpovědnost, integritu, spravedlnost a respekt k právům jednotlivců. Vzhledem k tomu, že policisté mají pravomoci, které mohou zásadním způsobem ovlivnit životy lidí (např. použití síly, zásah do osobní svobody nebo majetku), je etické chování klíčové pro udržení důvěry veřejnosti a zajištění spravedlnosti.⁷⁵

a) Hlavní etické hodnoty v profesi Policie České republiky

- **Spravedlnost a rovnost:** Policie musí jednat objektivně, bez předsudků, a dodržovat principy rovnosti, aby zajistila, že každý bude mít stejný přístup k právům a ochraně, bez ohledu na jeho původ, náboženství, nebo společenský status.
- **Respekt k právům a svobodám občanů:** Policisté mají povinnost chránit a respektovat základní lidská práva a svobody všech jednotlivců, včetně podezřelých nebo obviněných osob.
- **Integrita a čestnost:** Policisté musí vykonávat svou práci s vysokým stupněm integrity, bez korupce a zneužívání své moci. Očekává se od nich, že budou vždy jednat v souladu s právními a etickými normami.
- **Profesionalita:** Policie by měla vykonávat svou práci s vysokým stupněm odbornosti, kompetence a odpovědnosti, což znamená neustálé zlepšování schopností a znalostí v oblasti práva a policejní práce.

⁷⁴ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

⁷⁵ POLICIE ČR. *Etický kodex Policie České republiky* [online]. [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>

b) Etický kodex Policie České republiky

Etický kodex Policie České republiky definuje konkrétní standardy a normy chování pro všechny policisty. Tento kodex vymezuje, jak by měl každý člen policie vykonávat svou službu, tj. s respektem k zákonu, lidským právům a ve prospěch veřejnosti. Kodex se zaměřuje na:

- Zásady důvěryhodnosti a profesionality v kontaktu s veřejností.
- Zásady odpovědnosti při používání pravomocí.
- Povinnost hlásit jakékoli neetické chování nebo porušení pravidel.

Etika v profesi Celní správy České republiky

Etika v celní správě se zaměřuje na zajištění čestného a transparentního výkonu celních povinností, správu daní a celních poplatků, boj proti korupci a podvodům a ochranu práv podnikatelů a občanů. Celní orgány mají širokou pravomoc při kontrolách zboží, lidí a finančních toků, což vyžaduje vysoký standard etického chování.⁷⁶

a) Hlavní etické hodnoty v profesi Celní správy České republiky

- **Integrita a čestnost:** Celníci jsou odpovědní za správné a spravedlivé vyměrování cel a daní, čemuž musí předcházet jakékoliv formy korupce nebo podvodů. Transparentnost a férové jednání jsou klíčové pro důvěru veřejnosti.
- **Zodpovědnost:** Celníci mají zodpovědnost za ochranu státních finančních zájmů a správu veřejných prostředků. Správné a odpovědné rozhodování při celním odbavení má přímý dopad na ekonomiku a rozpočet státu.
- **Ochrana veřejného zájmu:** Celní správa se podílí na ochraně státu před nelegálním obchodem, pašováním nebo dovozem nebezpečných a zakázaných materiálů. Etické chování v této oblasti zahrnuje i ochranu spotřebitelů a zajištění bezpečnosti výrobků.
- **Respekt k právům a zájmům jednotlivců a podnikatelů:** Etika vyžaduje, aby celníci při své činnosti respektovali práva občanů i právní postavení podnikatelů a organizací, a to v rámci zákonem stanovených postupů.

⁷⁶ ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>

b) Etický kodex Celní správy České republiky

Etický kodex Celní správy České republiky stanovuje standardy chování pro všechny její pracovníky, s cílem zajistit:

- **Ochranu proti korupci a zneužívání pravomocí:** Kodex vyžaduje, aby celníci vykonávali svou práci nezávisle, čestně a bez jakýchkoliv nelegálních vlivů.
- **Transparentnost a profesionalitu:** Celní správa by měla vykonávat své úkoly transparentně a profesionálně, v souladu s právními předpisy a pravidly.
- **Nezávislost a objektivitu:** Celníci by měli při vykonávání svých funkcí jednat nezávisle a objektivně, s cílem zajistit rovné zacházení se všemi subjekty a dodržování zákonných povinností.

5.1 Dopad etického jednání na společnost

Etické jednání představitelů veřejné moci, zejména příslušníků Policie České republiky a Celní správy České republiky, hraje zásadní roli při utváření důvěry občanů ve stát, jeho instituce a právní systém. Etické standardy, kterými se tyto složky řídí, nejsou pouze interním kodexem profesionálního chování, ale také významným faktorem ovlivňujícím celkovou společenskou atmosféru, pocit spravedlnosti a bezpečí.⁷⁷

Důvěra veřejnosti jako základ fungujícího právního státu

Důvěra občanů v Policii České republiky a Celní správu České republiky je klíčovým prvkem demokratického právního státu. Pokud příslušníci těchto složek jednají transparentně, nestranně a s respektem k lidským právům, občané jsou ochotnější spolupracovat a dodržovat zákony. Eticky motivované jednání posiluje legitimitu státní moci a přispívá k posílení právního vědomí veřejnosti.

Příklad z praxe: V roce 2019 získala Policie České republiky pozitivní ohlas za přístup policistů během klimatické demonstrace na pražském Václavském náměstí, kde byli

⁷⁷ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003. Dpstuné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

demonstranti zajištění bez použití nepřiměřených donucovacích prostředků a s důrazem na komunikaci a deeskalaci napětí⁷⁸.

Negativní dopady neetického jednání

Naopak případy neetického či protiprávního jednání mohou vést k hlubokému narušení důvěry veřejnosti. Selhání jednotlivců často vrhá stín na celé instituce, a to i v případech, kdy jde o výjimečné excesy.

Příklad z praxe: V roce 2021 byl medializován případ celníka z Plzeňského kraje, který byl obviněn z přijetí úplatku výměnou za „přehlížení“ nelegálních dovozů zboží. Tento případ vedl k dočasnému poklesu důvěry v Celní správu, přičemž vedení instituce zareagovalo okamžitým interním šetřením a důrazem na zvyšování etického povědomí mezi příslušníky⁷⁹.

Prevence a vnitřní kultura institucí

Etické jednání má i významný preventivní charakter. Příslušníci Policie České republiky i Celní správy, kteří jsou vedeni k profesionálnímu, nestrannému a lidskému přístupu, jsou schopni účinněji předcházet konfliktům a zbytečným eskalacím. Dále se tím buduje pozitivní pracovní kultura uvnitř organizace.

Příklad z praxe: V roce 2020 byl zaveden ve vybraných útvech Policie České republiky program vnitřní etické supervize, který zahrnoval pravidelné diskuse o etických dilematech a školení zaměřená na rozhodování v obtížných situacích. Tento program vedl ke snížení počtu stížností na chování policistů o 15 % v daném roce⁸⁰.

Mezinárodní reputace a spolupráce

Etické standardy jsou rovněž důležité při mezinárodní spolupráci. Neetické chování může mít negativní dopad na reputaci státu a důvěru partnerů v rámci Evropské unie či dalších mezinárodních struktur.

⁷⁸ Amnesty International ČR. *Postup Policie ČR během klimatických protestů* [online]. 2019.

⁷⁹ Ministerstvo financí ČR. *Interní šetření v rámci Celní správy – případ Plzeňský kraj* [tisková zpráva]. 2021.

⁸⁰ Policie České republiky. *Výroční zpráva o stížnostech a etických incidentech za rok 2020*. Praha: MVČR, 2021.

Příklad z praxe: Význam etických standardů a profesionálního přístupu se projevuje zejména v mezinárodní operativní spolupráci. Bezpečnostní sbory České republiky, včetně Celní správy České republiky, se pravidelně podílejí na mezinárodních operacích koordinovaných evropskými úřady (např. OLAF či Europol). Úspěšnost těchto operací při odhalování organizované trestné činnosti je přímo závislá na vzájemné důvěře partnerů a dodržování vysokých standardů profesionálního jednání, které definují právě etické kodexy těchto institucí.⁸¹

5.2 Etický kodex jako nástroj prevence neetického chování

Etický kodex je základním stavebním prvkem, který formuluje pravidla chování zaměstnanců organizace s cílem zajistit, aby jejich rozhodování a činy odpovídaly nejen zákonným normám, ale i morálním hodnotám společnosti. Ve strukturách jako Policie České republiky a Celní správa České republiky má tento dokument zásadní význam pro předcházení neetickému jednání.⁸²

Prevence v oblasti profesní etiky začíná jasně definovanými pravidly. Etický kodex v bezpečnostních sborech vymezuje rámec, který zaměstnanci znají předem, a umožňuje tak snazší orientaci v mezních situacích, kde zákon nemusí nabízet jednoznačnou odpověď. Kodex poskytuje konkrétní návody na řešení typických dilemat a zároveň vymezuje chování, které je považováno za nepřijatelné. Zásadní roli zde hraje zejména důraz na respekt k lidské důstojnosti, integritu, nestrannost a odpovědnost za jednání ve službě i mimo ni.⁸³

Etický kodex je efektivní jen tehdy, pokud jej zaměstnanci znají a ztotožňují se s ním. K tomu slouží průběžné vzdělávání, školení a otevřená komunikace uvnitř organizace.⁸⁴

⁸¹ CELNÍ SPRÁVA ČR. *Výroční zpráva Celní správy České republiky za rok 2022*. [online]. 2023 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: https://celnisprava.gov.cz/cz/statistiky/Documents/VZ_CS_2023.pdf

⁸² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Metodická příručka k etice příslušníků bezpečnostních sborů*. [online]. 2022 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz.

⁸³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Metodická příručka k etice příslušníků bezpečnostních sborů*. [online]. 2022 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz.

⁸⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Metodická příručka k etice příslušníků bezpečnostních sborů*. [online]. 2022 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz.

5.3 Význam etického kodexu pro profesní důvěryhodnost

Důvěra veřejnosti ve státní instituce se neodvívá pouze od jejich výkonnosti, ale i od toho, jak jsou vnímány z hlediska etiky, spravedlnosti a transparentnosti. Etický kodex přitom plní klíčovou roli jako základní dokument, který ukotvuje hodnoty organizace a vyjadřuje její závazek k odpovědnému jednání.

Etický kodex definuje, co znamená „jednat důvěryhodně“. Není to jen dodržování zákona, ale i schopnost chovat se čitelně, nestranně a zodpovědně v situacích, které mohou být lidsky či morálně náročné. Důvěryhodnost se navíc buduje konzistentností, tzn., že občané vnímají policisty a celníky jako představitele státu, kteří mají konat nejen podle litery zákona, ale i podle jeho ducha.

Etický kodex je také důležitým vodítkem při řešení stížností veřejnosti a jako základní dokument etické kultury slouží i jako ochrana zaměstnanců v případě, že čelí tlaku na neetické rozhodnutí.

5.4 Příklady etického dilematu ve vybraných profesích

Etické dilema vzniká v situaci, kdy má zaměstnanec více možných rozhodnutí, která mohou být z hlediska etiky protichůdná. V bezpečnostních složkách je to velmi časté, protože jejich činnost se často odehrává v kontextu právní i morální nejistoty. V této kapitole jsou pro lepší představu popsány situace, se kterými se policisté nebo celníci mohou setkat. Tyto příklady byly vytvořeny tak, aby na nich šlo ukázat, jak se v praxi střetávají zákonná pravidla s osobním svědomím.

Příklad 1: Policista je svědkem, že jeho kolega použil neadekvátní donucovací prostředek. Musí se rozhodnout, zda incident nahlásí, čímž může narušit kolegiální vztahy, nebo zůstane pasivní a tím poruší profesní zásady.

Příklad 2: Celník obdrží nabídku úplatku za „urychlení“ celního řízení. Rozhodnutí přijmout takovou nabídku by mělo nejen právní, ale také etické důsledky, což by přineslo oslabení důvěry veřejnosti v instituci jako celku.

Příklad 3: Policista má dle zákona zadržet osobu s duševním onemocněním, přestože ví, že zákrok by mohl zhoršit její stav. Musí volit mezi přísným dodržením zákona a soucitným přístupem, který ale může být neefektivní z pohledu systému. Právě takové situace ukazují, jak důležitá je osobní etická reflexe a podpora při rozhodování v praxi.

6. Vzdělávání a profesní příprava v oblasti etiky

Vzdělávání a profesní příprava v oblasti etiky představují klíčový nástroj pro zajištění, že zaměstnanci bezpečnostních složek České republiky budou schopni čelit náročným morálním rozhodnutím v praxi. Profesní etika není pouze teoretickým konceptem, ale praktickým vodítkem, které formuje chování jednotlivců a tím ovlivňuje celkovou důvěryhodnost instituce.⁸⁵

6.1 Vzdělávání v oblasti etiky

Etické vzdělávání se v bezpečnostních složkách zaměřuje na rozvoj hodnot, zásad a normativních rámců, které podporují zodpovědné a profesionální jednání. Výuka zahrnuje jak teoretickou část, tak praktická cvičení a simulace, které umožňují členům Policie České republiky a Celní správě České republiky aplikovat etické principy v reálných situacích.⁸⁶ Mezi hlavní cíle etického vzdělávání patří:

- Znalost etických standardů – seznámení s etickým kodexem a právními předpisy, které regulují chování příslušníků bezpečnostních složek.
- Rozvoj kritického myšlení – schopnost analyzovat situace a předvídat možné etické konflikty.
- Podpora morální odvahy – motivace k rozhodování ve prospěch eticky správného postupu i za situace, kdy by bylo jednodušší jednat opačně.

6.2 Profesní příprava

Profesní příprava je komplexní proces, který kombinuje teoretické znalosti s praktickými zkušenostmi. V oblasti etiky zahrnuje mimo jiné:

⁸⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Etický kodex Policie České republiky*. [online]. 2022 [cit. 2025-09-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>

⁸⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Metodická příručka k etice příslušníků bezpečnostních sborů*. [online]. 2022 [cit. 2025-09-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodicka-prirucka-k-etice.aspx>

- Instruktaž a školení – pravidelné semináře a kurzy zaměřené na etické dilemata a právní rámec.
- Simulace a případové studie – reálné scénáře, ve kterých příslušníci Policie České republiky a Celní správy České republiky procvičují rozhodování podle etického kodexu.
- Mentoring a supervize – podpora zkušenějších kolegů při řešení etických otázek a reflektování vlastního jednání.

Důležitou součástí profesní přípravy je také hodnocení a zpětná vazba. Pravidelné hodnocení etického chování přispívá ke kontinuálnímu zlepšování a upevňování profesionálních standardů.

6.3 Význam vzdělávání a přípravy pro organizaci

Systematické vzdělávání a příprava v oblasti etiky přináší nejen jednotlivcům, ale i celé organizaci řadu výhod. Posiluje důvěryhodnost veřejnosti, zlepšuje interní kulturu a snižuje riziko etických přestupků. Dlouhodobě tak přispívá k profesní integritě Policie České republiky a Celní správy České republiky, což je klíčové pro jejich legitimitu a efektivitu.⁸⁷

⁸⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategický rámec rozvoje Policie České republiky*. [online]. 2021 [cit. 2025-10-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz>

7. Etika versus legislativa – hranice profesního rozhodování

Profese policisty a celníka se neobejde bez zákonných rámců, které definují povinnosti, pravomoci a sankce. Nicméně etické principy často přesahují čistě právní normy a vyžadují, aby pracovník rozhodoval i v situacích, kde zákon explicitně nerozhoduje. Tato oblast může být zdrojem napětí mezi „co je povinné“ a „co je správné“. V demokratickém právním státě musí být každé profesní rozhodnutí v souladu především s ústavním pořádkem. David⁸⁸ v tomto kontextu zdůrazňuje, že Listina základních práv a svobod definuje mantinely, které nesmí být překročeny ani při striktním vymáhání práva.

7.1 Konflikt mezi právem a etikou

I když zákon stanovuje jasné postupy, ne všechny situace lze řešit pouze podle právních předpisů. Například policista může mít technicky oprávnění k zadržení osoby, ale eticky je vhodné zvážit dopad tohoto kroku na jednotlivce či komunitu. V těchto případech hraje roli profesní úsudek a schopnost vážit různé hodnoty: spravedlnost, bezpečnost, lidská práva a důstojnost.⁸⁹

7.2 Etické hranice autority

Policisté a celníci disponují významnou mocí, která může být zneužita. Etika zde slouží jako kontrolní mechanismus – určuje, kdy a jak je správné využít pravomoci, i pokud je to legálně dovoleno. Dodržování etických standardů zabráňuje excesům, diskriminaci a ztrátě důvěry veřejnosti. V tomto kontextu Hubálková⁹⁰ zdůrazňuje, že jakýkoliv zásah do práv jednotlivce musí být nejen v souladu se zákonem, ale především nezbytný a přiměřený sledovanému cíli. Právě princip přiměřenosti (proporcionality) tvoří etickou i právní hranici, která odděluje legitimní výkon autority od neospravedlnitelného nátlaku či porušování lidské důstojnosti.

⁸⁸ DAVID, R. Ústava České republiky – listina základních práv a svobod. I. vydání. Olomouc: FIN, 1996. ISBN 80-7182-016-4.

⁸⁹ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

⁹⁰ HUBÁLKOVÁ, E. *Evropská úmluva o lidských právech a Česká republika: judikatura a řízení před Evropským soudem pro lidská práva*. Praha: Linde, 2003, s. 102-115. ISBN 80-7201-417-X.

7.3 Etika jako prevence právních problémů

Dodržování etických principů často předchází právním konfliktům. Například transparentní jednání při kontrolách a důsledné zaznamenávání postupů snižuje riziko stížností, soudních sporů a korupčních praktik. Etika se tak stává nejen morálním, ale i praktickým nástrojem prevence.⁹¹

7.4 Vyvažování zájmů a hodnot

Každodenní rozhodování pracovníka bezpečnostní složky vyžaduje schopnost vyvažovat:

- zájem veřejnosti vs. práva jednotlivce,
- efektivitu zásahu vs. spravedlnost,
- zákonné povinnosti vs. profesionální integritu.

Tento proces je často složitější než pouhé dodržování zákona, protože etika zahrnuje i hodnotový rozměr, který nelze formalizovat.

⁹¹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Metodická příručka k etice příslušníků bezpečnostních sborů*. [online]. 2022 [cit. 2025-10-24]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz>

8. Důležitost etického kodexu ve vybraných profesích

8.1 Metodologie výzkumu

Výzkum byl proveden kvantitativní metodou prostřednictvím anonymního dotazníku. Dotazník byl zaměřen na zjištění, zda je etický kodex dle vnímání respondentů důležitý při výkonu práce příslušníka Policie České republiky a celníka Celní správy České republiky a zda je snadné či obtížné se jím řídit. Respondenti odpovídali na otázky zaměřené na význam etických kodexů Policie České republiky a Celní správy České republiky, náročnosti jejich dodržování a důvěryhodnosti bezpečnostních sborů v očích veřejnosti.

8.2 Výzkumný nástroj - dotazník

Dotazník obsahoval 17 uzavřených otázek, což umožnilo snadnou kvantitativní analýzu všech odpovědí. Zaměřoval se na důležitost, chápání a praktikování etiky a etického kodexu ve vybraných profesích.

8.3 Charakteristika respondentů

Výzkumný soubor tvořilo celkem 42 respondentů z řad příslušníků Policie České republiky a Celní správy České republiky působících v Ústeckém kraji. Z celkového počtu 100 distribuovaných dotazníků byla návratnost 42 %, což představuje dostatečný vzorek pro potřeby této bakalářské práce. Výběr respondentů byl záměrný, s cílem oslovit osoby, které se v rámci výkonu své profese přímo řídí etickými kodexy daných složek.

Z hlediska pohlaví byl soubor tvořen dominantně muži, kteří zastupovali 83,33 % všech respondentů. Ženy byly zastoupeny v 16,67 %. Tato distribuce odpovídá typickému personálnímu složení v bezpečnostních a ozbrojených sborech.

Věkové složení respondentů bylo rozděleno do čtyř kategorií (18–25 let, 26–35 let, 36–45 let a 46 a více let). Toto rozvrstvení umožnilo zachytit postoje k etickému kodexu jak u začínajících příslušníků, tak u zkušených pracovníků s dlouholetou praxí.

8.4 Realizace výzkumů

Sběr dat probíhal v období od ledna do března 2025. Pro účely šetření byla zvolena forma papírového dotazování, což umožnilo přímé oslovení cílové skupiny na vybraných pracovištích Policie České republiky a Celní správy České republiky v Ústeckém kraji.

Z celkového počtu 100 vytištěných a distribuovaných dotazníků se jich v řádném termínu vrátilo 42, což představuje 42% návratnost. Vzhledem ke specifikům výkonu služby u bezpečnostních sborů je tato návratnost považována za uspokojivou pro provedení relevantní analýzy.

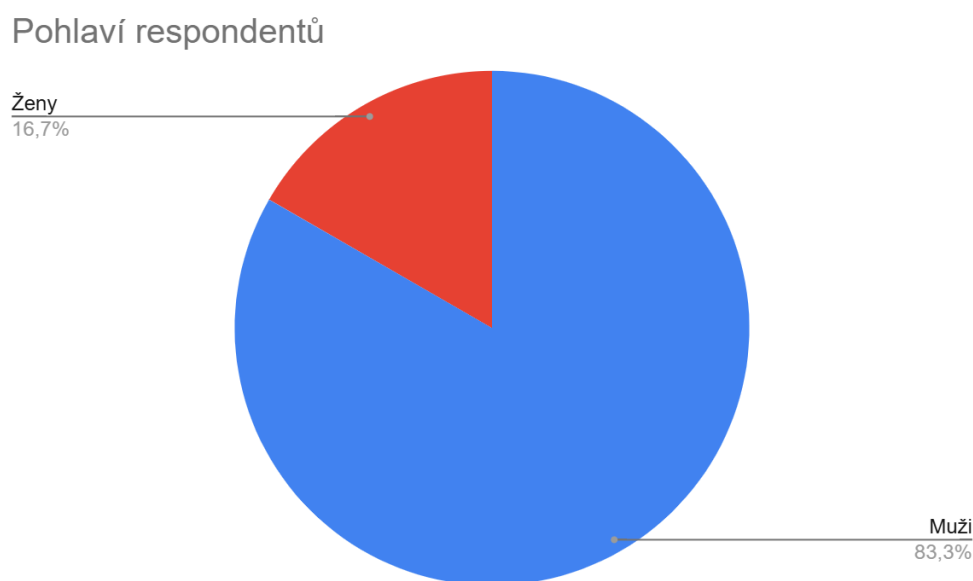
V rámci realizace byla striktně dodržena etika výzkumu. Respondenti byli srozuměni s účelem práce a byli ujisti, že šetření je zcela anonymní a dobrovolné. Vyplněné dotazníky byly odevzdány takovým způsobem, aby nebyla narušena diskretnost a nebylo možné spojit konkrétní odpovědi s konkrétní osobou. Získaná data byla následně přepsána do elektronické podoby a statisticky zpracována v programu Microsoft Excel.

8.5 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Otázka č 1: Jaké je Vaše pohlaví?

Respondenti byli muži a ženy v zastoupení 35 mužů, což je 83,33% z celkového počtu 42 respondentů a 7 žen, což je 16,67%, z celkového počtu 42 respondentů.

Graf č. 1:

Zdroj: vlastní šetření

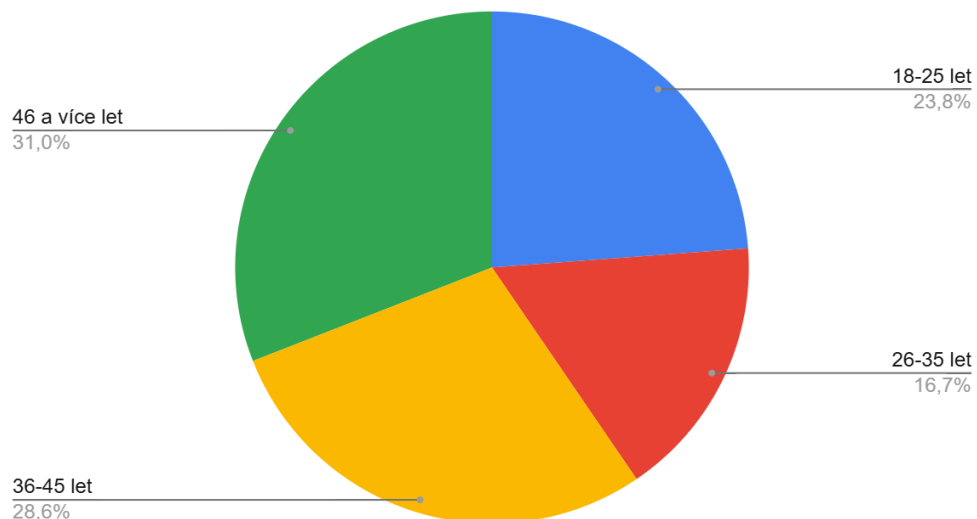
Otázka č. 2: Jaký je Váš věk?

Cílem druhé otázky bylo rozdělit výzkumný soubor do čtyř věkových kategorií. Nejpočetnější skupinu tvořili respondenti ve věku 46 a více let, kterých bylo 13 (30,95 %). Těsně v závěsu následovala kategorie 36–45 let se 12 zástupci (28,57 %). Do nejmladší věkové skupiny 18–25 let se zařadilo 10 respondentů (23,81 %) a nejméně početnou skupinou byli lidé ve věku 26–35 let, kterou tvořilo 7 respondentů (16,67 %).

Získaná data naznačují, že výzkumný vzorek je poměrně vyrovnaný, s mírnou převahou starších a zkušenějších příslušníků.

Graf č. 2:

Věk respondentů

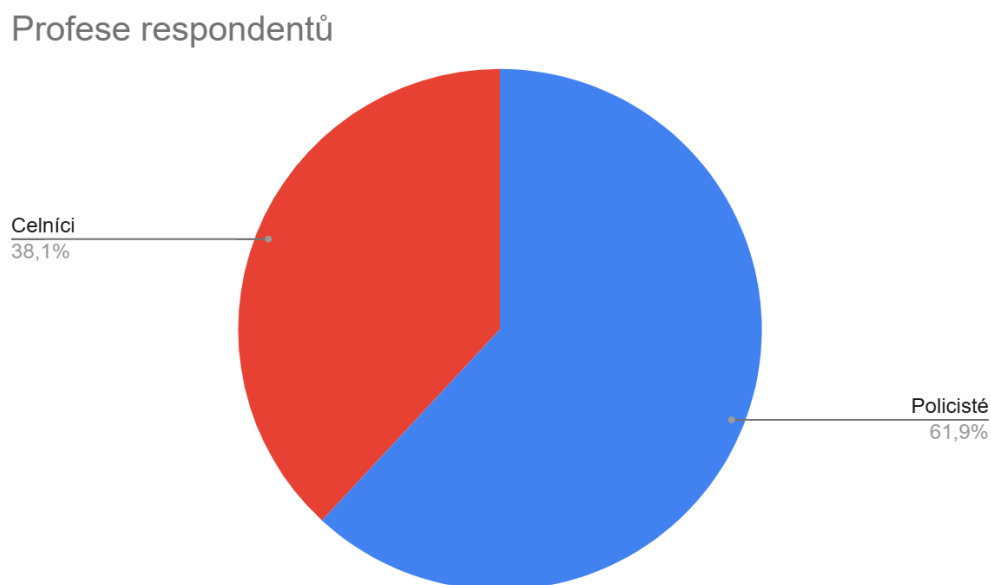
Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 3: Jaká je Vaše profese?

Třetí otázka se zaměřila na profesní příslušnost respondentů v rámci sledovaných bezpečnostních sborů. Výzkumný soubor byl tvořen dvěma skupinami – příslušníky Policie České republiky a příslušníky Celní správy České republiky.

Vyšší návratnost dotazníků byla zaznamenána u Policie České republiky, kterou v šetření zastupuje 26 policistů, což tvoří 61,90 % vzorku. Zbývající část souboru tvoří 16 celníků, tedy 38,10 %. Toto složení je pro účely práce optimální, neboť poskytuje pohled na etiku v obou složkách s mírnou převahou početnějšího policejního sboru.

Graf č. 3:

Zdroj: vlastní šetření

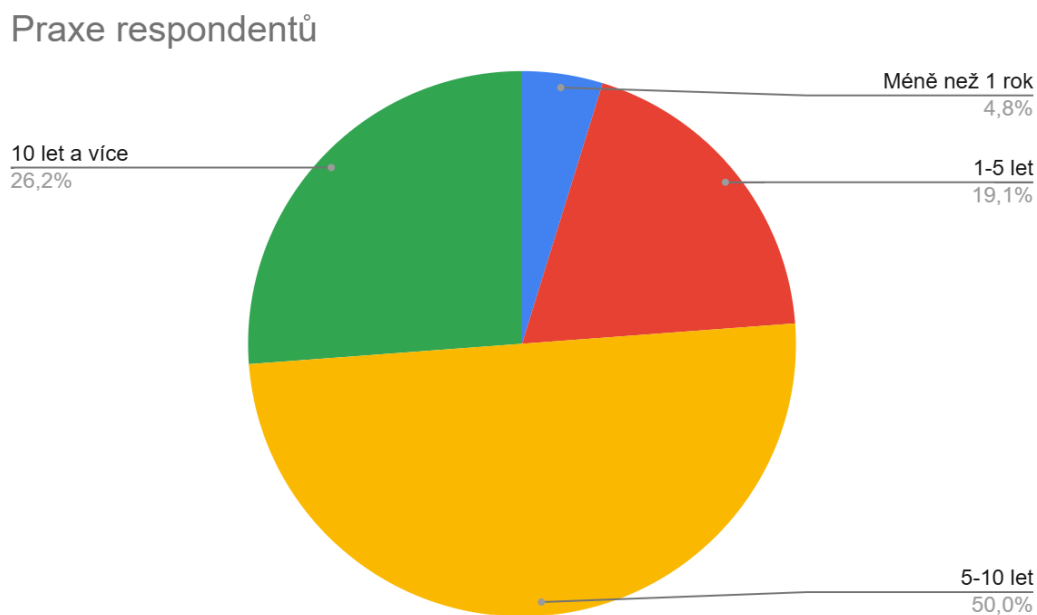
Otázka č. 4: Jak dlouhou praxi v této profesi máte?

Délka profesní praxe je důležitým faktorem, který může ovlivňovat vnímání etických norem a jejich uplatňování v každodenní službě. Respondenti byli rozděleni do kategorií podle počtu odsloužených let.

Z výsledků vyplývá, že polovinu celého souboru tvoří zkušení pracovníci s praxí v rozmezí 5–10 let, konkrétně se jednalo o 21 respondentů (50 %). Dalších 11 příslušníků (26,19 %) uvedlo délku praxe 10 a více let. Skupina respondentů s praxí 1–5 let byla zastoupena 8 osobami (19,05 %) a nejméně početnou skupinou byli nováčci s praxí kratší než 1 rok, které zastupovali pouze 2 respondenti (4,76 %).

Vysoký podíl respondentů s praxí delší než 5 let (celkem 76,19 %) dodává výsledkům šetření na relevanci, neboť se k tématu etiky vyjadřují převážně lidé s dostatečnými profesními zkušenostmi.

Graf č. 4:

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 5: Je podle Vás etický kodex vztahující se k Vaší profesi dostatečně srozumitelný?

Pátá otázka se zaměřila na subjektivní vnímání srozumitelnosti etického kodexu, který je pro výkon profese u Policie České republiky a Celní správy České republiky stěžejním dokumentem. Výsledky v této oblasti vykazují naprostou shodu napříč celým výzkumným souborem.

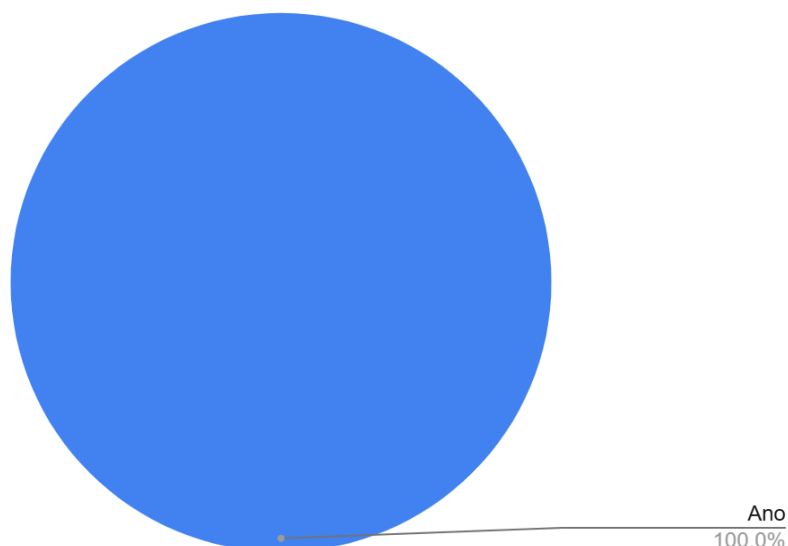
Všech 42 respondentů, což představuje 100 % dotázaných, odpovědělo na tuto otázku kladně. Žádný z respondentů nezvolil zápornou odpověď ani nevyjádřil pochybnosti o srozumitelnosti textu kodexu.

Tento výsledek je pro šetření velmi významný, neboť potvrzuje, že příslušníci obou složek jsou s obsahem etických norem dobře seznámeni a text kodexu je pro ně čitelný a

srozumitelný. To vytváří pevný základ pro jejich následné dodržování v každodenní praxi, které je analyzováno v dalších částech práce.

Graf č. 5:

Srozumitelnost etického kodexu

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 6: Myslíte si, že tento etický kodex ovlivňuje Vaše každodenní rozhodování v práci?

Šestá otázka zkoumala praktickou aplikaci etického kodexu v běžném výkonu služby. Pro nadpoloviční většinu respondentů, konkrétně pro 25 z nich (59,52 %), představuje kodex významný faktor, který ovlivňuje jejich rozhodovací procesy. Dalších 15 příslušníků (35,71 %) zvolilo odpověď „Možná“, což naznačuje, že vliv kodexu vnímají spíše podvědomě nebo v závislosti na konkrétní situaci. Pouze 2 respondenti (4,76 %) se domnívají, že kodex na jejich rozhodování vliv nemá.

Z výsledků je patrné, že etický kodex není pouze formálním dokumentem, ale pro většinu oslovených policistů a celníků slouží jako reálné vodítko při řešení služebních úkolů.

Graf č. 6:

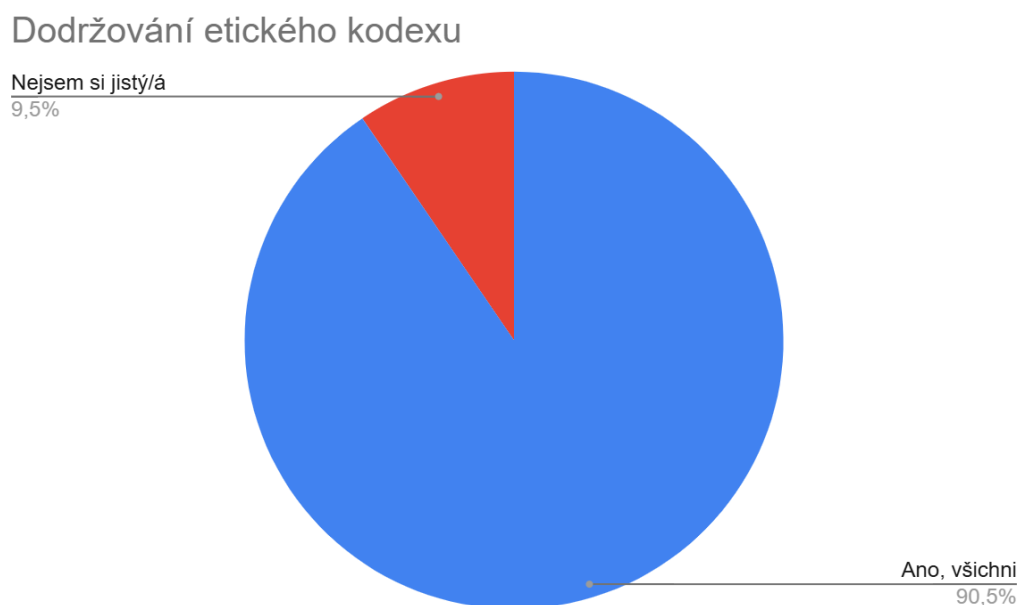
Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 7: Domníváte se, že Vaši kolegové dodržují etický kodex vaší profese?

Cílem sedmé otázky bylo zjistit, jak respondenti vnímají dodržování etických norem ve svém bezprostředním okolí. Výsledky ukazují velmi vysokou míru vzájemné důvěry a profesní integrity. Drtivá většina, 38 respondentů (90,48 %), je přesvědčena, že jejich kolegové kodex dodržují. Zbývající 4 respondenti (9,52 %) si dodržováním norem u svých kolegů nejsou jisti.

Pozitivním zjištěním je, že nikdo z dotázaných (0 %) nezvolil zápornou odpověď. To svědčí o vysoké úrovni profesní etiky a vzájemného respektu v rámci zkoumaných útvarů v Ústeckém kraji.

Graf č. 7:

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 8: Měl by být tento etický kodex připomínán a diskutován na pracovišti?

Osmá otázka zjišťovala postoj respondentů k aktivní práci s etickým kodexem v rámci jejich každodenního pracovního prostředí. Výsledky ukazují, že naprostá většina dotázaných se přiklání k názoru, že by etická témata měla být součástí vnitroorganizační diskuse.

Kladně na tuto otázku odpovědělo 19 respondentů (45,24 %). Dalších 18 příslušníků (42,86 %) zvolilo odpověď „Možná“, což naznačuje otevřenost k této formě profesního rozvoje. Záporné stanovisko zaujalo pouze 5 respondentů (11,90 %).

Vzhledem k tomu, že více než 88 % respondentů (součet kladných a váhavých odpovědí) vnímá diskusi o etice jako potenciálně přínosnou, lze dovodit, že existuje prostor pro zefektivnění implementace etických norem skrze pravidelné instruktáže či společné rozborů modelových situací na pracovišti.

Graf č. 8:

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 9: Je podle Vás snadné řídit se tímto etickým kodexem ve všech situacích?

Devátá otázka zkoumala náročnost aplikace etických norem v reálných, potenciálně konfliktních situacích. Z výsledků je patrné, že respondenti vnímají rozdíl mezi teoretickou znalostí a praktickým dodržováním kodexu.

Pouze 3 respondenti (7,14 %) považují dodržování kodexu za snadné ve všech situacích bez výjimky. Nejpočetnější skupina, 18 příslušníků (42,86 %), zvolila jednoznačně zápornou odpověď a dalších 6 respondentů (14,29 %) se přiklonilo k variantě „Většinou ne“. Možnost „Většinou ano“ označilo 15 dotázaných (35,71 %).

Tento výsledek naznačuje, že výkon služby u Policie České republiky a Celní správy České republiky přináší komplexní situace, ve kterých může být striktní aplikace etického kodexu náročná či komplikovaná.

Graf č. 9:

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 10: Pomáhá Vám tento etický kodex lépe zvládat obtížné situace při výkonu Vašeho povolání?

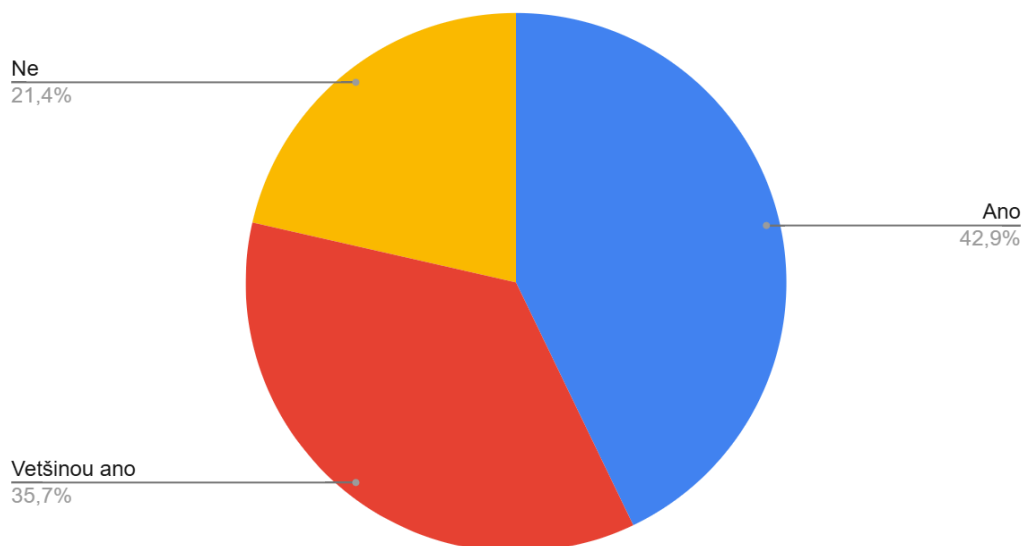
Cílem desáté otázky bylo zjistit, zda příslušníci vnímají etický kodex jako oporu při řešení nestandardních úkolů. Přestože je jeho dodržování vnímáno jako náročné (viz otázka č. 9), jeho pomocnou funkci uznává většina respondentů.

Celkem 18 respondentů (42,86 %) uvedlo, že jim kodex v obtížných situacích pomáhá, a dalších 15 příslušníků (35,71 %) vnímá jeho pomoc částečně (odpověď „Většinou ano“). Pouze 9 dotázaných (21,43 %) se domnívá, že jim kodex při zvládnutí obtížných situací nepomáhá.

Většina vzorku tedy považuje etický kodex za užitečný nástroj, který jim poskytuje morální rámec pro zvládnutí profesně náročných momentů.

Graf č. 10:

Pomoc etického kodexu v obtížných situacích

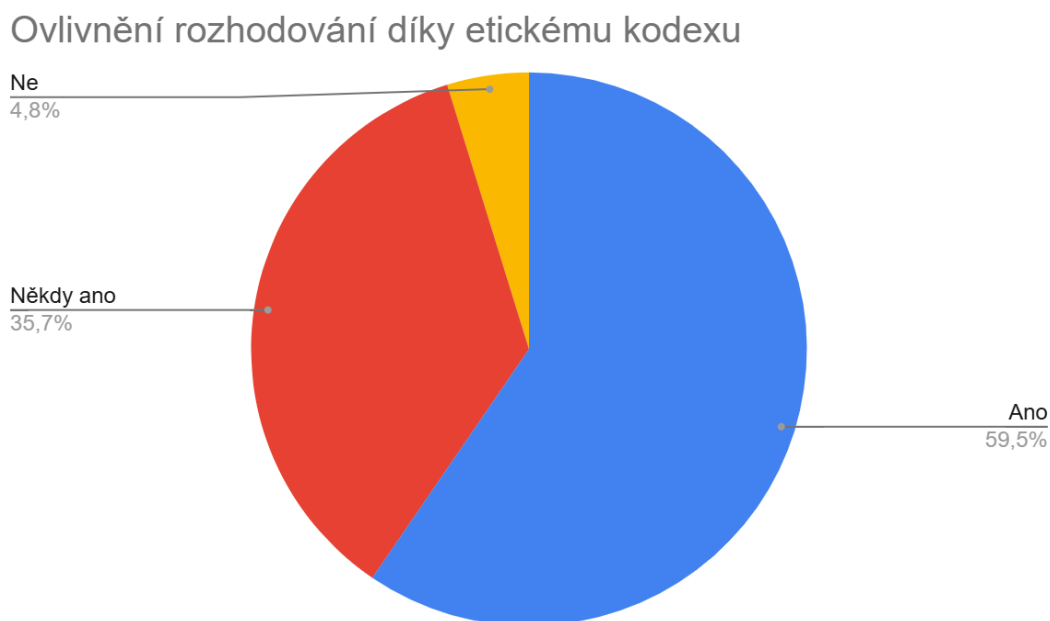
Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 11: Máte pocit, že tento etický kodex ovlivňuje Vaše každodenní rozhodování v práci?

Jedenáctá otázka opětovně potvrzuje silný vliv etických norem na profesní jednání respondentů. Nadpoloviční většina, 25 příslušníků (59,52 %), pocítuje přímý vliv kodexu na své každodenní rozhodování. Skupina 15 respondentů (35,71 %) vnímá tento vliv občasně a pouze u 2 respondentů (4,76 %) kodex do procesu rozhodování nezasahuje.

Vysoká míra kladných odpovědí potvrzuje, že etické kodexy jsou v rámci zkoumaných složek v Ústeckém kraji hluboce zakotveny a tvoří nedílnou součást profesní identity většiny zaměstnanců.

Graf č. 11:

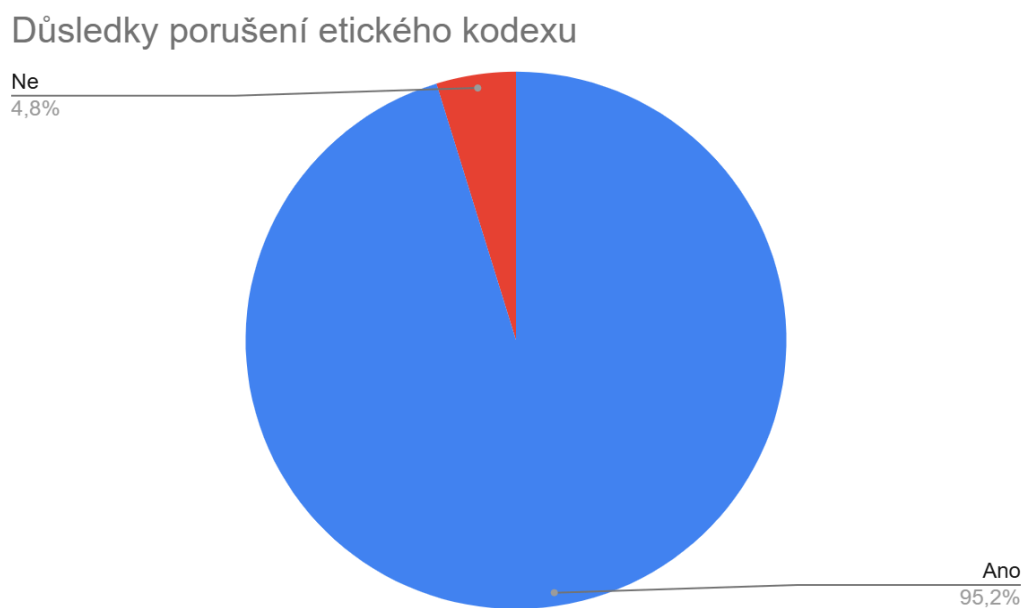
Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 12: Myslíte si, že by porušování tohoto etického kodexu mělo mít vážné profesní důsledky?

Dvanáctá otázka zjišťovala postoj příslušníků k represivním opatřením v případě nedodržení etických norem. Výsledky jasně ukazují, že respondenti vnímají kodex jako závazný dokument, jehož porušení by nemělo být přehlíženo.

Drtivá většina, konkrétně 40 respondentů (95,24 %), se domnívá, že by porušení etického kodexu mělo mít vážné profesní důsledky. Pouze 2 příslušníci (4,76 %) zvolili zápornou odpověď. Tento výsledek potvrzuje, že policisté a celníci sami kladou na etiku vysoké nároky a vnímají ji jako nedílnou součást své profesní odpovědnosti.

Graf č. 12:

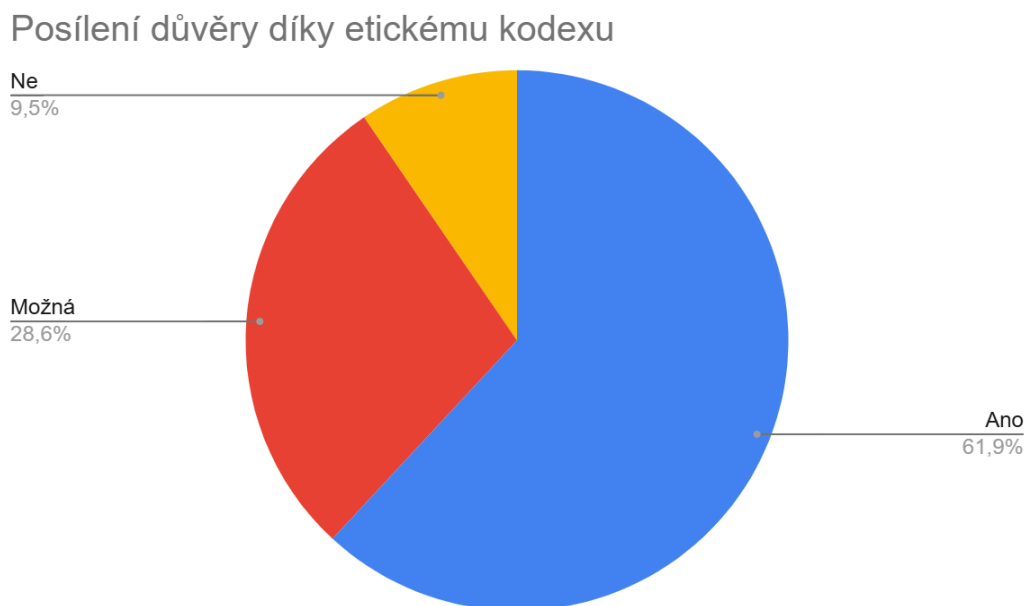
Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 13: Cítíte, že tento etický kodex posiluje důvěru veřejnosti v příslušníky Policie České republiky a Celní správy České republiky?

Cílem třinácté otázky bylo posoudit vnější význam kodexu směrem k občanům. Většina respondentů vnímá existenci a dodržování etických norem jako klíčový faktor pro budování dobrého jména svého sboru.

Kladně na tuto otázku odpovědělo 26 respondentů (61,90 %). Dalších 12 dotázaných (28,57 %) vnímá tento přínos jako možný (odpověď „Možná“). Negativní postoj zaujali pouze 4 respondenti (9,53 %). Celkově lze říci, že přes 90 % respondentů si uvědomuje souvislost mezi etickým chováním a prestiží své profese v očích veřejnosti.

Graf č. 13:

Zdroj: vlastní šetření

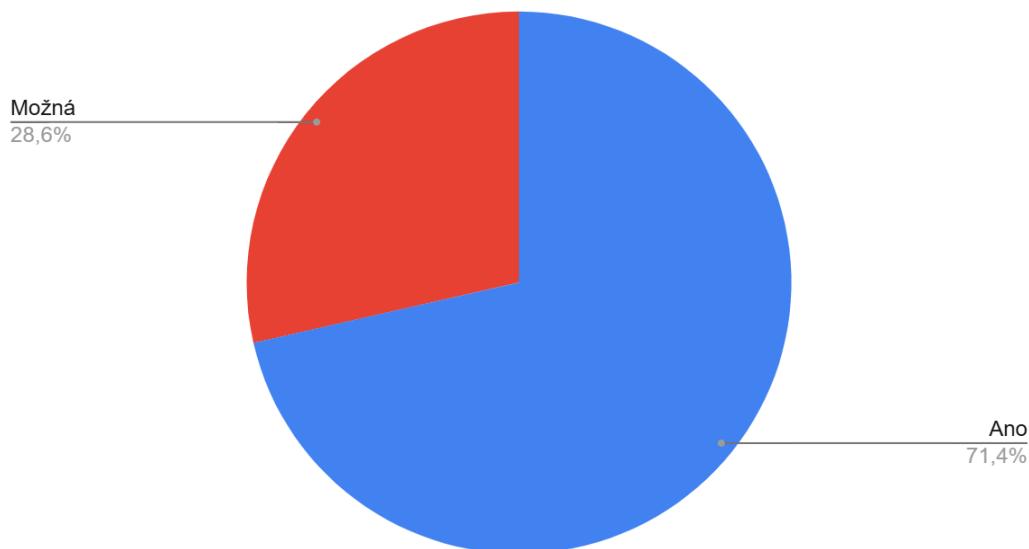
Otázka č. 14: Myslíte si, že by měli být příslušníci Policie České republiky a Celní správy České republiky pravidelně proškolení v oblasti etiky jejich profese?

Čtrnáctá otázka navazuje na otázku č. 8 a potvrzuje vysoký zájem o systematické vzdělávání v oblasti profesní etiky. Respondenti si uvědomují, že srozumitelnost kodexu (viz otázka č. 5) je třeba doplňovat o průběžné uplatňování v praxi.

Pro pravidelné proškolení se vyslovilo 30 respondentů (71,43 %). Zbývajících 12 příslušníků (28,57 %) zvolilo variantu „Možná“. Velmi významným zjištěním je, že nikdo z respondentů (0 %) se nevyjádřil proti školení. Tento výsledek představuje jasné doporučení pro vedení obou bezpečnostních sborů k zavedení či zintenzivnění vzdělávacích aktivit v oblasti etiky.

Graf č. 14:

Důležitost proškolení etiky

Zdroj: vlastní šetření

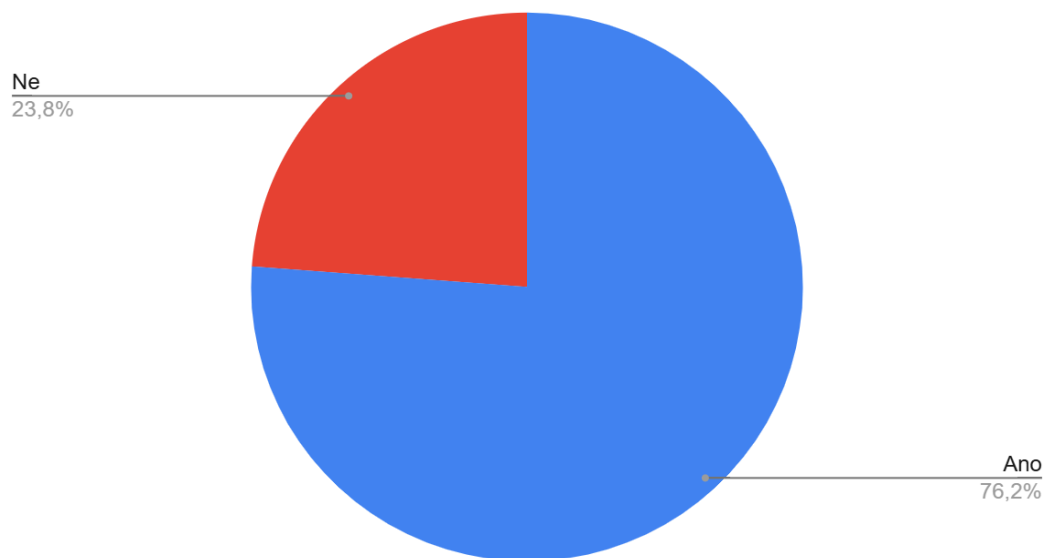
Otázka č. 15: Domníváte se, že by měl být etický kodex Vaší profese častěji aktualizován?

Patnáctá otázka směřovala k dynamice etických norem a jejich schopnosti reflektovat moderní trendy a změny ve společnosti. Většina respondentů se domnívá, že pravidelná revize tohoto dokumentu je žádoucí.

Pro častější aktualizaci kodexu se vyslovalo 32 respondentů (76,19 %), zatímco 10 příslušníků (23,81 %) tento krok nepovažuje za nutný. Vysoký podíl kladných odpovědí naznačuje, že policisté a celníci vnímají potřebu udržovat etické standardy v souladu s aktuálními výzvami, kterým bezpečnostní sbory v Ústeckém kraji čelí.

Graf č. 15:

Aktualizování etického kodexu

Zdroj: vlastní šetření

Otázka č. 16: Myslíte si, že veřejnost vnímá etický kodex Vaší profese jako důležitý prvek Vaší práce?

Cílem šestnácté otázky bylo zjistit, jak respondenti odhadují pohled občanské společnosti na jejich profesní etiku. Názory jsou v tomto bodě rozděleny téměř rovnoměrně mezi jasné potvrzení a mírnou nejistotu.

Přesně polovina souboru, tedy 21 respondentů (50 %), je přesvědčena o důležitosti kodexu v očích veřejnosti. Dalších 18 příslušníků (42,86 %) zvolilo odpověď „Možná“. Pouze 3 respondenti (7,14 %) se domnívají, že veřejnost tento prvek nevnímá jako podstatný. Výsledky korelují s otázkou č. 13 a potvrzují, že si příslušníci uvědomují význam etiky pro legitimitu své práce.

Graf č. 16:

Zdroj: vlastní šetření

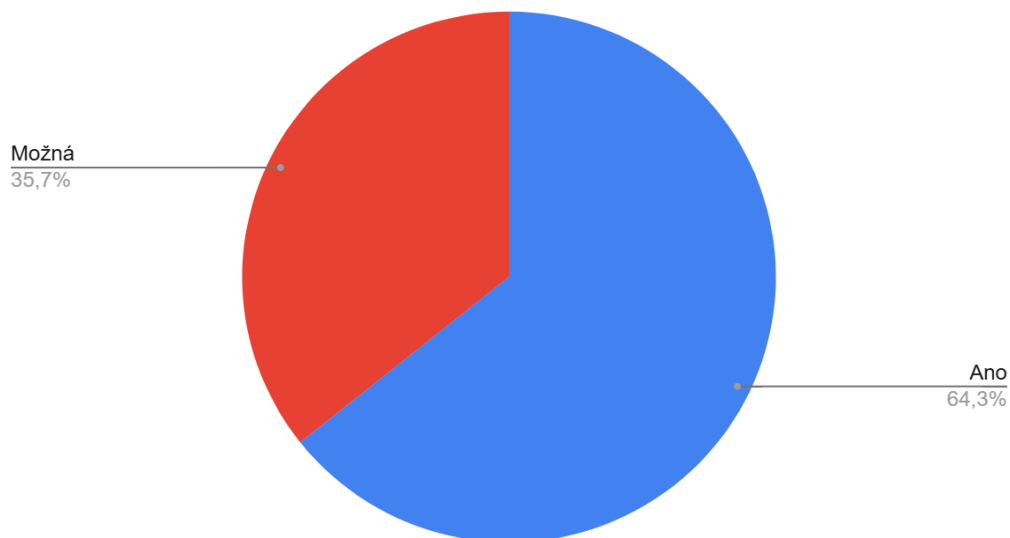
Otázka č. 17: Domníváte se, že etický kodex zvyšuje morálku mezi příslušníky Policie České republiky a Celní správy České republiky?

Závěrečná otázka dotazníkového šetření zkoumala vliv kodexu na vnitřní integritu a morální klima uvnitř sborů. Výsledky jsou velmi pozitivní a dokreslují celkový obraz kodexu jako funkčního nástroje.

Celkem 27 respondentů (64,29 %) věří, že existence etického kodexu přispívá ke zvýšení morálky příslušníků. Zbývajících 15 dotázaných (35,71 %) vnímá tento vliv jako možný (varianta „Možná“). Je velmi významné, že žádný z respondentů (0 %) nezvolil zápornou odpověď. To potvrzuje, že etický kodex plní v rámci Policie České republiky a Celní správy České republiky svou motivační a sjednocující roli.

Graf č. 17:

Zvýšení morálky příslušníků díky etickému kodexu

Zdroj: vlastní šetření

Celkové vyhodnocení dotazníkového šetření

Realizované dotazníkové šetření poskytuje ucelený pohled na vnímání a aplikaci etického kodexu u příslušníků Policie České republiky a Celní správy České republiky v Ústeckém kraji. Na základě analýzy 17 otázek lze formulovat následující závěry:

1. Srozumitelnost a znalost norem

Výzkum potvrdil vysokou míru informovanosti o etických standardech. 100 % respondentů považuje etický kodex za dostatečně srozumitelný. Tato absolutní shoda ukazuje na kvalitní zpracování těchto dokumentů a jejich úspěšné zavedení do povědomí zaměstnanců.

2. Praktická aplikace a náročnost

I přes vysokou srozumitelnost vykazují výsledky rozdíl mezi teorií a praxí. Zatímco kodex ovlivňuje každodenní rozhodování u 59,52 % dotázaných, pouze 7,14 % respondentů vnímá jeho dodržování jako snadné ve všech situacích. Tento rozpor naznačuje, že služba v

bezpečnostních sborech přináší komplexní etická dilemata, která nelze vždy jednoduše vyřešit pouze odkazem na text kodexu.

3. Profesní integrita a důvěra

Velmi pozitivním zjištěním je vnímání kolegů a morálky. 90,48 % respondentů věří, že jejich kolegové etické normy dodržují, a nikdo z dotázaných nezpochybil vliv kodexu na zvyšování celkové morálky v rámci sboru. To svědčí o silné vnitřní integritě zkoumaných skupin.

4. Potřeba rozvoje a vzdělávání

Výzkum odhalil jasnou poptávku po dalším vzdělávání. 71,43 % respondentů (přičemž nikdo nebyl proti) se vyslovilo pro pravidelné proškolení v oblasti etiky. Tento požadavek úzce souvisí s faktem, že 76,19 % respondentů volá po častější aktualizaci kodexu, aby reflektoval moderní potřeby služby.

Závěr

Předložená bakalářská práce se věnovala analýze společenské role etiky a etických kodexů u Policie České republiky a Celní správy České republiky. Jak bylo vytyčeno v úvodu práce, hlavním cílem bylo posoudit efektivitu plnění společenské role etických kodexů u Policie České republiky a Celní správy České republiky. Na základě provedené analýzy a výsledků dotazníkového šetření lze konstatovat, že stanoveného hlavního cíle bylo dosaženo. Práce prokázala, že kodexy hrají zásadní roli při řešení profesních dilemat, ačkoliv praxe naráží na specifické limity. Naplněn byl rovněž cíl vedlejší, neboť se podařilo zmapovat vnímání etických norem samotnými příslušníky a identifikovat konkrétní oblasti pro zlepšení, zejména v rovině kontinuálního vzdělávání. Výstupy práce tak potvrzují, že etické kodexy nejsou pouze formálními dokumenty, ale mají reálný dopad na profesní integritu obou bezpečnostních sborů.

Teoretická část práce potvrdila můj předpoklad, že etický kodex není pouze formálním dokumentem, ale klíčovým nástrojem legitimacy bezpečnostních sborů. Praktická část, postavená na datech od 42 respondentů z Ústeckého kraje, přinesla několik zásadních zjištění, která mi umožnila nahlédnout do reálného vnímání etiky v těchto složkách. Dle mého názoru je velmi pozitivní zjištění o absolutní shodě v otázce srozumitelnosti norem (100 %). To svědčí o tom, že formální stránka implementace etiky je v obou složkách na velmi vysoké úrovni.

Zásadním přínosem práce však bylo odhalení propasti mezi teoretickou znalostí a praktickou aplikací. Výzkum ukázal, že dodržování kodexu v reálných situacích považuje za snadné pouze 7,14 % respondentů. V této souvislosti se domnívám, že text kodexu, ač srozumitelný, často naráží na komplexnost reálného terénu. Z mého pohledu to potvrzuje hypotézu, že příslušníci jsou v praxi nuceni čelit složitým etickým dilematům, při nichž samotné psané slovo nemusí být vždy dostatečným vodítkem. Přesto mě osobně překvapilo, že nadpoloviční většina (59,52 %) uvádí přímý vliv kodexu na své rozhodování, což vnímám jako důkaz jeho funkčnosti.

Dále se domnívám, že výsledky šetření odhalily velmi silnou vnitřní integritu zkoumaných sborů. Skutečnost, že 90,48 % respondentů věří v dodržování etiky svými kolegy, je podle mého přesvědčení klíčovým faktorem pro budování důvěryhodnosti instituce

jako celku. Ukazuje to, že etické hodnoty nejsou v profesní identitě policistů a celníků pouze „nařízeny shora“, ale jsou v nich hluboce zakořeněny.

V souvislosti s budoucím vývojem práce identifikovala jasnou potřebu respondentů po dalším vzdělávání a aktualizaci norem. Považuji za alarmující, že 76,19 % respondentů volá po aktualizaci kodexu. Dle mého názoru je to jasný signál pro vedení obou institucí, že etické normy musí pružně reagovat na měnící se společenské podmínky a nové typy situací, kterým příslušníci čelí.

Závěrem lze shrnout, že etický kodex plní svou roli stabilizačního prvku. Nicméně zastávám názor, že pro jeho efektivnější fungování v dynamickém prostředí moderní společnosti je nezbytné zaměřit se na kontinuální diskusi o etických dilematech přímo na pracovištích. Tato práce pro mě byla přínosná v tom, že mi umožnila pochopit postoje příslušníků v Ústeckém kraji, a domnívám se, že může sloužit jako relevantní podklad pro zintenzivnění prakticky zaměřeného etického vzdělávání v bezpečnostních sborech.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

ADAMOVIÁ, L. Základy společenských věd. Čtvrté vydání – dotisk. Praha: Nakladatelství Fortuna, 2007, 152 s. ISBN 80-7168-905-X.

ANZENBACHER, A. Úvod do etiky. Praha: Academia, 2001, 292 s. ISBN 80-200-0917-5.

BERAN, Ondřej. Základní etické teorie. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2022, 250 s. ISBN 978-80-7465-568-5.

BÍLÝ, J. Základy etiky, estetiky a regionalistiky. I. vydání. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o., 2005, 172 s. ISBN 80-86861-21-X.

DAVID, R. Ústava České republiky – listina základních práv a svobod. I. vydání. Olomouc: FIN, 1996, 255 s. ISBN 80-7182-016-4.

DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J. Policie a profesní etika se zaměřením na etický kodex policie České republiky. SPŠMV Praha, Praha 2005, 67 s. ISBN 80-239- 5689-2.

HERZOGOVÁ, Z. Policejní etika. Praha: Zuzana Herzogová, 2003, 327 s. ISBN 80-238-9984-8.

HUBÁLKOVÁ, E. Evropská úmluva o lidských právech a Česká republika: judikatura a řízení před Evropským soudem pro lidská práva. Praha: Linde, 2003, 744 s. ISBN 80-7201-417-X.

CHMIELOVÁ DALAJKOVÁ, Iveta. Etika a hodnoty v organizacích. Praha: Wolters Kluwer, 2024. 236 s. ISBN 978-80-7676-821-5.

JANDOUREK, J. Slovník sociologických pojmů. Praha: Portál, 2001, 258 s. ISBN 978-80-247-3679-2.

MAZÁK, Eduard. Firemní kultura a etické kodexy. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2010, 148 s. ISBN 978-80-7265-075-0.

NESVADBA, P. Policejní etika. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 320 s. ISBN 978-80-7380-195-3.

RADVAN, E. Úvod do filosofie a etiky. Brno: IMS, 2012, 155 s. ISBN 978-80-87182-23-9 (brož.).

SOKOL, J. Etika a život: pokus o praktickou filosofii. Praha: Vyšehrad, 2018, 240 s. ISBN 978-80-7429-063-3.

THOMPSON, M. Přehled etiky. I. vydání. Přel. Pavla Císařová. Praha: Portál, 2004, 168 s. ISBN 80-7178-806-6.

Internetové zdroje

AMNESTY INTERNATIONAL ČR. Postup Policie ČR během klimatických protestů [online]. 2019.

CELNÍ SPRÁVA ČR. Etický kodex Celní správy České republiky [online]. [cit. 2025-09-14].

Dostupné z: <https://celnisprava.gov.cz/cz/kariera/Stranky/Etick%C3%BD-kodex-celn%C3%ADka.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČR. Kompetence a činnosti. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.celnisprava.cz.

CELNÍ SPRÁVA ČR. Ochrana práv duševního vlastnictví a spotřebitele. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.celnisprava.cz.

CELNÍ SPRÁVA ČR. Organizační struktura. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.celnisprava.cz.

ČESKO. Etický kodex administrativy veřejné správy: Příloha k usnesení vlády ze dne 9. května 2012 č. 331. Praha: Vláda ČR, 2012.

ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 1992. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17>

ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 1969. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>

ČESKO. Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 1997. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-110>

ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 1961. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>

ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon). In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 2000. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 2006. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 2008. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 2003. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

ČESKO. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 1991. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>

ČESKO. Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 1992. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-634>

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA (EU). Nařízení č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie. In: Úřední věstník Evropské unie. 2013. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32013R0952>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Interní šetření v rámci Celní správy – případ Plzeňský kraj [tisková zpráva]. 2021.

MINISTERSTVO VNITRA ČR. Metodická příručka k etice příslušníků bezpečnostních sborů. [online]. 2022 [cit. 2025-09-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027. [online]. 2022 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz.

POLICIE ČR. Etický kodex Policie České republiky [online]. [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>

POLICIE ČR. Strategický rámec rozvoje Policie České republiky. [online]. 2021 [cit. 2025-10-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz>

POLICIE ČR. Mezinárodní policejní spolupráce. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.policie.cz.

POLICIE ČR. Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.policie.cz.

POLICIE ČR. Organizační struktura. [online]. 2024 Dostupné z: www.policie.cz.

POLICIE ČR. Prevence: Informace pro obce. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.policie.cz.

POLICIE ČR. Útvary s celostátní působností. [online]. 2024 [cit. 2025-09-14]. Dostupné z: www.policie.cz.

POLICIE ČR. Výroční zpráva o stížnostech a etických incidentech za rok 2020. Praha: MVČR, 2021.

Srovnej: POLICIE ČR. Etický kodex Policie České republiky [online] a CELNÍ SPRÁVA ČR. Etický kodex Celní správy České republiky [online].

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Etický kodex Policie České republiky

Příloha č. 3: Etický kodex Celní správy České republiky

Seznam grafů

Graf číslo 1: Pohlaví respondentů

Graf číslo 2: Věk respondentů

Graf číslo 3: Profese respondentů

Graf číslo 4: Praxe respondentů

Graf číslo 5: Srozumitelnost etického kodexu

Graf číslo 6: Důležitost etického kodexu podle respondentů

Graf číslo 7: Dodržování etického kodexu

Graf číslo 8: Důležitost připomínání etického kodexu na pracovišti

Graf číslo 9: Obtížnost řízení se podle etického kodexu

Graf číslo 10: Pomoc etického kodexu v obtížných situacích

Graf číslo 11: Ovlivnění rozhodování díky etickému kodexu

Graf číslo 12: Důsledky porušení etického kodexu

Graf číslo 13: Posílení důvěry díky etickému kodexu

Graf číslo 14: Důležitost proškolení etiky

Graf číslo 15: Aktualizování etického kodexu

Graf číslo 16: Vnímání důležitosti etického kodexu veřejností

Graf číslo 17: Zvýšení morálky příslušníků díky etickému kodexu

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník

Dotazník na téma:

Důležitost etického kodexu pro příslušníky Policie České republiky a příslušníky Celní správy České republiky.

Dobrý den,

jmenuji se Bára Iserová, jsem studentka Vysoké školy evropských a regionálních studií, obor Bezpečnostně právní činnost.

Chci Vás požádat o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma „Společenská role etiky a etického kodexu Policie České republiky a Celní správy České republiky“. Veškeré informace jsou anonymní. Vámi vybrané odpovědi prosím zbarvíte či jinak označíte.

Předem velice děkuji za čas, který jste strávili vyplněním tohoto dotazníku.

1) Jaké je Vaše pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

2) Jaký je Váš věk?

- a) 18 – 25 let
- b) 26 – 35 let
- c) 36 – 45 let
- d) 46 – a více let

3) Jaká je Vaše profese?

- a) Příslušník Policie České republiky

b) Příslušník Celní správy České republiky

4) Jak dlouhou praxi v této profesi máte?

- a) Méně než 1 rok
- b) 1-5 let
- c) Více než 5 let

5) Je podle Vás etický kodex vztahující se k Vaší profesi dostatečně srozumitelný?

- a) Ano
- b) Ne

6) Myslíte si, že je tento etický kodex důležitý pro práci ve Vaší profesi?

- a) Ano
- b) Možná
- c) Ne

7) Domníváte se, že Vaši kolegové dodržují etický kodex vaší profese?

- a) Ano, všichni
- b) Nejsem si jistý/á
- c) Ne, někteří ne

8) Měl by být tento etický kodex častěji připomínán a diskutován na pracovišti?

- a) Ano
- b) Možná
- c) Ne

9) Je podle Vás snadné řídit se tímto etickým kodexem ve všech situacích?

- a) Ano
- b) Určitě ano
- c) Ne
- d) Určitě ne

- 10) Pomáhá Vám tento etický kodex lépe zvládat obtížné situace při výkonu Vašeho povolání?
- a) Ano
 - b) Někdy ano
 - c) Ne
- 11) Máte pocit, že tento etický kodex ovlivňuje Vaše každodenní rozhodování v práci?
- a) Ano
 - b) Někdy ano
 - c) Ne
- 12) Myslíte si, že by porušení tohoto etického kodexu mělo mít vážné profesní důsledky?
- a) Ano
 - b) Ne
- 13) Cítíte, že tento etický kodex posiluje důvěru veřejnosti v příslušníky Policie České republiky a Celní správy České republiky?
- a) Ano
 - b) Možná
 - c) Ne
- 14) Myslíte si, že by měli být příslušníci Policie České republiky a Celní správy České republiky pravidelně proškoleni v oblasti etiky jejich profese?
- a) Ano
 - b) Možná
 - c) Ne
- 15) Domníváte se, že by měl být etický kodex vaší profese častěji aktualizován?
- a) Ano
 - b) Ne

16) Myslíte si, že veřejnost vnímá etický kodex vaší profese jako důležitý prvek Vaší práce?

- a) Ano
- b) Možná
- c) Ne

17) Domníváte se, že etický kodex zvyšuje morálku mezi příslušníky Policie České republiky a Celní správy České republiky?

- a) Ano
- b) Možná
- c) Ne

Příloha č. 2: Etický kodex Policie České republiky

Příslušníci Policie České republiky, vědomi si svého poslání, spočívajícího ve službě veřejnosti, založeného na úctě a respektu k lidským právům, vyjadřují následující principy, jež chtějí sdílet a dodržovat.

1. Cílem Policie České republiky je

- a) chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti,
- b) prosazovat zákonnost,
- c) chránit práva a svobody osob,
- d) preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji,
- e) usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti.

2. Základními hodnotami Policie České republiky je

- a) profesionalita,
- b) nestrannost,
- c) odpovědnost,
- d) ohleduplnost,
- e) bezúhonnost.

3. Závazkem Policie České republiky vůči společnosti je

- a) prosazovat zákony přiměřenými prostředky s maximální snahou o spolupráci s veřejností, státními a nestátními institucemi,
- b) chovat se důstojně a důvěryhodně, jednat se všemi lidmi slušně, korektně a s porozuměním a respektovat jejich důstojnost,
- c) uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu, v souladu s respektováním kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony,
- d) při výkonu služby jednat taktně, korektně a vhodně uplatňovat princip volného uvážení,
- e) používat donucovacích prostředků pouze v souladu se zákonem; nikdy nezacházet s žádnou osobou krutě, nehumánně či ponižujícím způsobem,
- f) nést odpovědnost za každou osobu, která byla omezena Policií České republiky na osobní svobodě,
- g) zachovávat mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti,
- h) zásadně odmítat jakékoliv korupční jednání, netolerovat tuto protizákonnou činnost u jiných příslušníků Policie České republiky, odmítnout dary nebo jiné výhody, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby,
- i) zásadně se vyhýbat jakémukoliv jednání, které by mohlo být střetem zájmů

4. Závazkem vůči ostatním příslušníkům Policie České republiky je

- a. usilovat o otevřenou a partnerskou spolupráci,
- b. dbát, aby vztahy byly založeny na základě profesní kolegiality, vzájemné úcty, respektování zásad slušného a korektního jednání; jakékoliv formy šikanování a obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených jsou vyloučeny,
- c. netolerovat ani nekrýt podezření z trestné činnosti jiných příslušníků Policie České republiky a trestnou činnost neprodleně oznámit; stejně tak netolerovat ani jiné jejich protiprávní jednání či jednání, které je v rozporu s Etickým kodexem Policie České republiky.

5. Osobním a profesionálním přístupem příslušníků Policie České republiky je

- a) nést osobní odpovědnost za svoji morální úroveň a svůj profesionální výkon,
- b) chovat se bezúhonně ve službě i mimo ni tak, aby důstojně reprezentovali Policii České republiky svým jednáním, vystupováním i zevnějškem.

Každý příslušník Policie České republiky, který jedná v souladu se zákonem a Etickým kodexem Policie České republiky, si plně zaslouží úctu, respekt a podporu společnosti, jejíž bezpečnost chrání i s nasazením vlastního života.

Příloha č. 3: Etický kodex Celní správy České republiky

Etický kodex celníka Celní správa České republiky chrání ekonomické a bezpečnostní zájmy České republiky a Evropské unie a jejích občanů, aktivně podporuje obchod a důsledně bojuje proti podvodům, prosazuje zákonnost a dodržování zákonů. Každý příslušník Celní správy České republiky (dále jen „celník“) přispívá k plnění stanovených úkolů respektováním níže uvedených principů, které se zavazuje dodržovat a hájit.

Tento etický kodex poskytuje přehled základních principů jednání a očekávaného chování celníků vůči široké veřejnosti, úředníkům státní správy, kolegům a nadřízeným i podřízeným.

Základní hodnoty celníka:

1. Prosazuje zákonnost a dodržování zákonů a vykonává službu ve shodě se zásadami legality, objektivitu, odpovědnosti, účinnosti, efektivity a spravedlnosti.
2. Vystupuje profesionálně, čestně, rozhodně, na vysoké odborné úrovni a za své jednání je připraven přijmout osobní odpovědnost.
3. Respektuje důstojnost osob a uplatňuje rovný a korektní přístup k nim.
4. V době služby se věnuje výlučně plnění služebních povinností, které řeší bez zbytečných průtahů.

5. Svěřené prostředky, majetek a zařízení Celní správy České republiky využívá efektivně, s náležitou péčí a pouze v souvislosti s plněním služebních povinností.
6. Nepřijímá dary a pohoštění, ani žádná jiná zvýhodnění, jejichž přijetí by mohlo ovlivnit jeho rozhodování při plnění služebních povinností.
7. Nezneužije svého postavení pro získání neoprávněné výhody nebo prospěchu a nedovolí, aby se dostal do postavení se střetem zájmů.
8. Při výkonu služby i v soukromém životě zachovává dobrou pověst Celní správy České republiky a zdržuje se jednání, které by mohlo mít nepříznivý vliv na dobrou pověst Celní správy České republiky.
9. Uvědomuje si, že vykonává službu ve prospěch veřejnosti, je si vědom, že jeho vzhled a chování má zásadní vliv na vnímání Celní správy České republiky v očích veřejnosti.
10. Netoleruje jakékoliv podezření z protiprávního jednání celníka a takovéto jednání neprodleně oznámí. Dodržováním pravidel jednání a chování stanovených tímto etickým kodexem přispívají celníci k posílení důležitosti a dobré pověsti Celní správy České republiky. Celník, který jedná v souladu s tímto etickým kodexem a v souladu a mezích platných právních předpisů, si plně zaslouží respekt a důvěru společnosti, jejíž zájmy chrání.